

ČESKOBRATRSKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ

ČESKÝ BRATR

TÉMA PARTNERSTVÍ CÍRKVÍ

- 12 Nové mezinárodní pouto
- 14 Spolupráce církví v jednom městě
- 32 Církev živě v Bělči
- 44 Diakonie: Do školy!

Léto končí

Herlíkovice 2018

foto: Joel Ruml

ÚVODNÍK

- 3** Přes hranice zemí, tradic i pohledů na svět – *D. Ženatá*

AKTUÁLNĚ

TÉMA

- 7** Biblická úvaha – *P. Kulík*
8 První čtvrtstoletí evangelické bohoslovecké fakulty – *E. Fialová*
12 Partnerství mezi luterskou církví v USA a ČCE – *D. Ženatý*
14 Ekumena všedního života v jednom městě – *O. Titěra*
16 Střešovičtí na Západ – *T. Fendrych*
19 Práce odborníků míří k aktu smíření – *M. Vaňáč*

- 20** Otázka na tělo

NÁSTĚNKA

MOJE CÍRKEV

- 29** Bůh miluje cizince – *M. Pfann*
31 Herlíkovické výpravy a rozpravy – *M. Batlová a J. Ruml*
32 Církev živá v Bělči – *J. Matějka*
34 Pohraniční cesty jsou cesty smíření – *D. Jakobová*
38 Výprava do Taizé v roce 1968 – *V. Nedvědová*
39 Antropologické aspekty v hymnologii – *L. Moravetz*
41 Slovenské artikulární kostely a synagoga v Žilině – *J. Kirschner*

DIAKONIE

- 46** Do školy! – *A. Šůra*

SLOVO

- 46** Quo vadis, ČCE? – *P. Jun*
47 Žili mezi námi – *Kaleb*
49 Na zlo s láskou – *J. Plíšková*
51 Labyrintem Halíkova života – *A. Rozbořilová*
52 Poprvé do světa svobody – *J. Plíšková*

ÚVODNÍK

Přes hranice zemí, tradic i pohledů na svět

Co si představit pod „partnerstvím církví“? V nejvšednějším slova smyslu to je spolupráce církví v jedné obci, v jednom městě. Většinou záleží na tom, jaké osobní vztahy mají místní faráři. Katolický, evangelický, husitský, kazatel Církve bratrské, někde se přidává i adventista nebo kazatel Křesťanského společenství. O nenásilné a plodné spolupráci v Jablonci píšeme na straně 14.

Pak je partnerství sborové, většinou přeshraniční. S Holanďany, neb jsou také reformovaní, nebo s krajany ve východní Evropě, neb to jsou Češi, kteří se kdysi odstěhovali kousek dál. Máme k sobě blízko lidsky i konfesně.

Československá církev evangelická udržuje kontakty s více než třiceti zahraničními církvemi. Tím, že jsme církev sjednocená, jsou to církve jak reformované, tak luterské a některé jsou unionované jako ta naše. Většina je ze střední a západní Evropy, ale také z Ameriky, Jižní Koreje nebo Kuby. Azcela novou událostí je partnerství s americkými luterány z oblasti La Crosse ve Wisconsinu, kteří si nás vyhlédli jako malou evropskou církev, která je jim podobná, a kontakty iniciovali. O tom se můžete dočíst na straně 12.

Ke spolupráci mezi církvemi patří také společné projekty s katolickou církví. Tak jako pracovala několik let husovská komise, která zkoumala dílo a přínos Jana Husa a zakončila svou činnost bohoslužbou smíření, byla loni ustavena Ekumenická komise pro české církevní dějiny 17. století. Její ambicí není jen práce odborníků, ale chtěla by přispět i k uzdravování mezicírkevních vztahů; její práce by měla být završena aktem smíření.

Po horkém létě přeji všem mokrý podzim, inspirativní čtení a dětem dobrý nástup do školy

Daniela Ženatá

Podrobný program zářijových oslav je tady!

Detailní časový harmonogram, medailonky přednášejících i anotace jednotlivých vystoupení. To všechno k vám míří v jedné přehledné publikaci, abyste věděli, co vás na konci září, během oslav stého výročí Českobratrské církve evangelické, čeká.

Publikaci prosím šířte, vybírejte z programů a těšte se... Na přednášky, koncerty, diskuse, modlitby, dílny, filmy, výstavy. A hlavně na výjimečné společenství církve.

Radujme se vždy společně – od 27. do 30. září v Pardubicích. Kompletní programovou brožuru i další informace, včetně možnosti ubytování, naleznete na webu www.100letcce.cz.

Synodní rada vyzvala k pomoci lidem v ohrožení

V polovině července Česká republika oznámila, že nepřijme žádné uprchlíky ze skupiny 450 lidí, kteří uvízli v rybářské lodi nedaleko italských břehů. Premiér Andrej Babiš i ministr zahraničních věcí Jan Hamáček vzkázali, že Česko nevyhoví naléhavé žádosti Itálie a ani jednomu z migrantů nepomůže. V reakci na tuto situaci vydala synodní rada Českobratrské církve evangelické následující prohlášení:

„Vyjadřujeme své znepokojení nad tímto postojem české vlády a vnímáme jej jako projev nesolidarity s lidmi v bezprostředním ohrožení i s parametry v rámci evropského společenství. Svým zamítavým stanoviskem se Česká republika zpronevěřuje zásadám civilizovaného světa, k němuž se chce počítat a který stojí mimo jiné na tradici a hodnotách křesťanské víry.

Již loni v létě se na nás obrátila Federace evangelických církví v Itálii s prosbou o spolupráci v situaci, v níž pro jejich zemi představují přes moře připlouvající migranti velké a bez podpory dalších evropských zemí jen obtížně unesitelné břemeno.

Jsme přesvědčeni, že náš stát je schopen ve spolupráci s ostatními evropskými partnery a institucemi proti ekonomické migraci a organizovanému obchodu s lidmi účinně zasahovat.

Zároveň důvěřujeme státním i nevládním organizacím a vnímáme, že naše společnost má dostatek sebevědomí, morálních sil i efektivních nástrojů k podpoře těch opravdu potřebných.

S veškerou odpovědností nabádáme k vzájemné solidaritě. Ježíšova slova o pomoci bližnímu v nouzi zní z evangelia zřetelně. Tváří v tvář bezprostřednímu ohrožení konkrétních lidí nesmíme zůstatvat nepříteli a neteční.“

Položení základního kamene nové školy

V pražských Modřanech byl 26. června symbolicky odhalen základní kámen nové školní budovy Evangelické akademie Praha. Jde o jednu ze dvou zbrusu nových školních budov, jejichž stavbu letošní synod Českobratrské církve evangelické schválil.

Slavnost proběhla v areálu Domu dětí a mládeže Monet v bezprostředním sousedství pozemku,

na kterém by měla stavba vyrůst. Evangelická akademie Praha se tak dočká vytouženého a odpovídajícího zázemí, které dosud postrádala. Symbolické odhalení základního kamene v Divadle Na Cikorce doprovodili vystoupením žáci, studenti a učitelé evangelických škol.

Postní sbírka podpoří „Oázu míru“ v jordánském Zátari

Celocírkvní postní sbírka, určená na pomoc v jordánském uprchlickém táboře Zátari, vynesla rekordních 670 tisíc korun. Spolu s dalšími dary od partnerů z USA bude odesláno přes 1,1 milionu korun.

Zátari je jeden z největších uprchlických táborů na světě. Počet obyvatel se ustálil na 80 tisících, naprostá většina z nich musela opustit své domovy ve válkou sužované Sýrii a dále do Evropy pokračovat nechce. Čekají zde, přibližně dvacet kilometrů od syrské hranice, až se situace zlepší, aby se mohli vrátit domů. Když přicházeli, mysleli, že zůstanou měsíc či dva, dnes už se však jejich pobyt počítá na roky a válka v Sýrii stále trvá, je nepřehledná, a jak ji zastavit, nikdo neví.

Největší nepřítel v táboře není nedostatek jídla nebo špatná hygiena. Jordánsko se ve spolupráci s mezinárodními vládními i nevládními organizacemi snaží o to, aby podmínky v táboře byly důstojné. Rodiny tu bydlí v plechových kontejnerech, za poukazy mohou nakupovat ve

dvou oficiálních supermarketech, lidé omezeně pracují a děti chodí do škol... Největší nepřítel je nečinnost a stagnace. Jak naplnit volný čas, jak si zachovat motivaci a naději?

Finance z postní sbírky pomohou zajistit zázemí tábora pro setkávání, vzdělávání a dětské hry. Diakonie tu buduje takzvanou Oázu míru, v níž probíhají kurzy šití, lidé se učí kadeřnickému řemeslu, pracovníci diakonie pomáhají ženám, které prožily násilí, poskytují oporu dospívajícím dětem. Nedílná součást jsou hřiště pro děti a mládež.

Postní sbírka 2018 napomůže tomu, aby i uprostřed pouště, na útěku před krutostmi války vzniklo místo setkávání, rozhovorů, poznání a dětských her. Místo naplněného času, naděje a radosti.

Aktuality připravil Jiří Hofman

TÉMA: PARTNERSTVÍ CÍRKVÍ

modlitba

co slyšíš
Pane Bože
když se všichni křesťané
modlí Otče náš?

v kostele
na kolenou
v posteli
ze zvyku
v nouzi
beze slov
s růžencem

pestrá směs
zvuků barev
hlasů jazyků
v modlitbě jsme spolu a každý sám

někdo zdůrazní slovo Otče
druhý Náš
pro třetího je důležité Boží bytí v Nebesích
další se zarazí u Vůle tvé
pro někoho je nepřekonatelné Odpustit
svým viníkům

věřím
doufám
Otče náš
že dodáš své
amen – slyším

modlitba **Lenky Řídzoňové**

kresba: Sára Brandová

Držme se

Vytrvale zůstávali v učení apoštolů a ve společenství, v lámání chleba a modlitbách. (Sk 2,42)

Společenství... Když toto slovo vyslovíme, automaticky nás napadnou vztahy mezi lidmi, společenství křesťanů. Proto není bez zajímavosti, že tento termín (řec. koinónia) se v Novém zákoně daleko častěji používá pro společenství člověka s Bohem než mezi lidmi navzájem. Tak například: „Věrný je Bůh, který vás povolal do společenství se svým Synem, naším Pánem Ježíšem Kristem.“ (1K 1,9)

Když tedy mluvíme o vztazích mezi křesťany, ze společenství mezi člověkem a Bohem musíme vycházet. Nikdy bychom se společně nescházeli, kdyby Bůh každého z nás jednotlivě nepovolal do společenství se svým Synem Ježíšem Kristem. Jen díky tomu, že každý z nás má společenství s Bohem, tvoříme společenství mezi sebou.

Evangelista Lukáš o první církvi doslova říká: Pevně se drželi společenství. Jeruzalémští křesťané, ti první křesťané po vylití Ducha svatého, se společenství pevně drželi. Předně se drželi společenství s Bohem. A až poté se drželi jeden druhého.

Držet se něčeho pevně... To zná každý z nás. Už od dětství. Dítě se pevně drží matčiny sukně. Je to jeho opora při chůzi. A také útočiště před neznámým a v jeho očích nebezpečným světem, plným podivných lidí. A jako se děti drží máminy sukně (kolikrát ještě i při prvním vstupu do školy!), tak se my držíme společenství s Bohem. Vždyť jinak bychom ani žít nemohli! Víme totiž, že on je v posledku v našich životech jedinou jistotou.

A teď: Čím kvalitnější je naše společenství s Bohem, čím kvalitnější vztah s naším Spasitelem máme, tím kvalitnější je společenství mezi křesťany. Pokud se pevně držím Hospodina, pokud s ním rozvíjím vztah, pak jsem také při-

nosem pro své bratry a sestry ve víře. Mohu se stát jakousi berlou, které se druzí smí přidržet.

Ano, společenství je jako berla, které se lidé drží, když sami chodit nemohou. Berla není má noha. A přesto se na ni v danou chvíli spoléhám víc než na sebe. A právě tak společenství křesťanů důvěřuji ve chvílích slabosti víc než sám sobě. Když zůstanu sám a bez opory, pak jistě upadnu. Ale když se budu držet společenství, nespadnu a půjdu dál.

Právě v těžkých obdobích života zjišťujeme, jak je společenství křesťanů důležité. Třeba když slábne naše víra a sílí pochybnosti. Když jsme smutní a zahořklí. Když nevíme kudy kam.

A proto se zamysleme: Tvoříme společenství, ve kterém je jeden pro druhého takovou berlou? Můžou se právě o nás bratři a sestry opřít, aniž by upadli? A co my? Máme dostatek důvěry a odvahy opřít se zase o ně? Nebo raději chceme všechno zvládnout sami – bez pomoci druhých? Možná jsme to ještě nikdy vážně nezkusili: Opřít se o druhé. Dát jim najevo, že jsme slabí, že nemůžeme dál bez jejich podpory. Anebo jsme to zkusili a nakonec jsme spadli. Berla, o kterou jsme se opřeli, nás totiž nepodepřela. To je vždycky veliké zklamání.

Ale třeba si na druhou stranu vzpomeneme na mnoho situací, kdy nám právě naši bratři a naše sestry pomohli. Kdy jsme se jich pevně chytili a oni se naší oporou stali. A to nám dodá odvahu zkusit to zase znovu.

V každém případě: My se smíme i musíme společenství pevně držet. Sami totiž daleko nedojdeme. A proto: Pane Ježíši Kriste, buď ty sám skutečnou životní oporou pro každého z nás, abychom se směli opírat jeden o druhého ve dnech slabosti. Amen.

Petr Kulík, farář v Javorníku nad Veličkou

První čtvrtstoletí Husovy československé evangelické teologické fakulty

A co mu předcházelo na poli studia evangelické teologie v c. k. monarchii

Talem scholam erigendi vos non estis in statu (na zřízení takové školy nemáte dost sil) – tak odpověděl císař Josef II. delegaci českých evangelických farářů maďarského původu, žádajících ho v roce 1783 o zřízení školy k výchově vlastního kazatelského dorostu v českých zemích. Měl bezpochyby pravdu a byla to ještě dlouhá cesta, než mohla být v Praze v roce 1919 Husova československá evangelická fakulta teologická ustavena.

Teologický ústav ve Vídni

Z milníků této cesty patří k nejdůležitějším zřízení „teologického ústavu“ ve Vídni v roce 1821. Ten získal o tři desetiletí později statut evangelické teologické fakulty, nikdy se však v éře monarchie nestal součástí univerzity. Na vídeňské fakultě měli čeští teologové absolvovat alespoň rok z povinného tříletého studia, které jinak mohli (od roku 1861) strávit na evangelických teologických fakultách v cizině podle svého výběru. To také činili a pobývali zejména v Německu, Švýcarsku a Skotsku. Ve Vídni měli povinnost studovat po jistý čas i proto, aby tam poslouchali přednášky z rakouského církevního práva. Přednášelo se německy a v některých oborech, zejména pro reformované studenty, zprvu i latinsky.

Bylo však zapotřebí, aby se čeští teologové vzhledem k místu jejich budoucího působení cvičili v ústním a písemném projevu v rodném jazyce. Často to byli absolventi evangelického gymnázia v Těšíně, jediné evangelické střední školy v českých zemích. Ta je sice vybavila na studia teologie dobrými znalostmi latiny, řečtiny a částečně i hebrejštiny, nerozvinula však jejich schopnost užívat na patřičné úrovni

rodný jazyk, neboť i na těšínském gymnáziu se vyučovalo německy. Tento nedostatek měla na vídeňské fakultě odstranit katechetická a homiletická cvičení v rodném jazyce studentů, k čemuž bylo ovšem zapotřebí pedagogické síly, ovládající dobře češtinu. Z profesorů praktické teologie to byli v druhé polovině 19. století Slováci Karel Kuzmány a Ján Seberiny, po nichž nastoupil jako první Čech na fakultu Gustav Adolf Skalský, který zde působil v letech 1896–1918. V době první světové války se dostal na fakultě do obtížného postavení a po převratu musel své pedagogické působení ve Vídni ukončit. Odešel pak do Prahy, o čemž bude pojednáno dále.

Vídeňská fakulta se mezi českými studenty netěšila zvláštní přízni. Stačí vzpomenout na nepříjemný dojem z tohoto ústavu, který vyličil ve svých pamětech Jan Karafiát. Jako převážně reformovaní evangelíci byli Češi na fakultě v menšině. Navíc se zde nevyhnuli, zejména v posledních desetiletích trvání c. k. monarchie, národnostním pŕtkám s německými kolegy, které vyvrcholily v době prvé světové války. A tak, přestože měla být pro ně v rámci monarchie vídeňská fakulta domovským ústavem, stále více toužili po vlastní vysoké škole také v Čechách, na které by mohli evangelickou teologii studovat.

Evangelická teologická fakulta v Praze

Toto přání se splnilo až po vzniku samostatného československého státu, když se v prosinci roku 1918 rozhodnutím generálního sněmu obě stávající evangelické církve helvetského i augsburského vyznání sjednotily a vznikla společná církev, jež posléze získala jméno Čes-

kobratrská církev evangelická. Generální sněm se zabýval též otázkou založení evangelické teologické fakulty a v tomto smyslu přijal rezoluci. S návrhem na zřízení fakulty seznámil účastníky sněmu Jindřich Hrozný, bratr známého orientalisty Bedřicha Hrozného. Synodní výbor sestavil prostřednictvím svého člena Ferdinanda Hrejsy žádost o zřízení evangelické teologické

přednášel František Žilka. V roce 1920 k těmto třem přibyli Josef Hromádka jako mimořádný profesor systematické teologie a Slavomil Daněš, starozákoník (v prvním roce chodili bohoslovci na hebrejštinu a starozákonní přednášky k profesoru Bedřichu Hroznému na Karlovu univerzitu). Zajímavou shodou okolností pocházeli tři z této výrazné pětice z prostředí mezi

Studenti 1. ročníku nově otevřené fakulty v Praze se svými čtyřmi profesory. Z profesorů v první řadě zleva: J. L. Hromádka, F. Hrejsa, G. A. Skalský a F. Žilka. Zřejmě letní semestr 1920.

fakulty v Praze, kterou školský výbor Národního shromáždění ČSR kladně vyřídil. Zákonem ze dne 8. dubna 1919 tak vešla v život Husova československá evangelická fakulta bohoslovecká jako autonomní ústav s promočním právem, na němž byly zahájeny přednášky 8. listopadu téhož roku.

První profesorský sbor

Profesorský sbor pro hlavní teologické obory se ustavil v letech 1919 až 1920. K dalšímu pedagogickému působení byl do Prahy pozván již zmíněný Gustav Adolf Skalský, který přednášel opět praktické bohosloví. Církevní dějiny byly svěřeny Ferdinandu Hrejsovi a Nový zákon

českými evangelíky menšinové luterské církve, což dokládá skutečnost, že výběr vyučujících se řídil jejich odborností a nebyl podmíněn poměrným zastoupením pedagogů příslušné konfese v profesorském sboru fakulty. Profesorský sbor zvolil v říjnu roku 1920 děkanem fakulty Gustava Skalského. Vzhledem k jeho postupující nemoci však zaujal v únoru roku 1922 místo suplenta pro jeho obory František Bednář. Z dalších pedagogů, spjatých s počátky pražské fakulty, jmenujme ještě Františka Linharta, docenta filosofie náboženství, a Františka Michálka Bartoše, historika husitství. Fakulta zaměstnávala také lektory, a to zejména pro obory jazykové a hudební. ►

Učebny

Počátky fakulty byly skromné. Do prvního ročníku nastoupilo celkem 14 řádných a 17 mimořádných posluchačů, stálých účastníků přednášek a vážných zájemců o budoucí farářské povolání však bylo pouze kolem deseti. První útočiště pro konání přednášek poskytl fakultě salvátorský chrám v Praze, respektive jeho sakristie. Zde se přednášelo do května roku 1920, pak se fakulta přestěhovala do Klementina. V akademickém roce 1927/1928, za děkanství profesora Bednáře, se na čas přemístila do Husova domu, aby se pak opět vrátila do Klementina, tentokrát do nově upravených místností bývalého arcibiskupského semináře, kde setrvala až do nuceného uzavření vysokých škol v roce 1939.

Studentské bydlení

Ubytování v Praze řešili studenti fakulty zprvu svépomocí; provizorně vypomohl opět salvátorský sbor, který na své faře propůjčil skupině bohoslovců místnost k bydlení. Problém uspokojivěji vyřešil až vznik Husovy studentské domoviny, pro kterou byly v roce 1924 vyhrazeny prostory nově přistaveného čtvrtého a pátého poschodí předního traktu Husova domu. Kromě svých pokojů zde měli studenti k dispozici i jídelnu a studovnu. Provoz domoviny financovala ČCE a její správou bylo pověřeno kuratorium, jmenované synodním výborem.

Propojení s církví

ČCE zůstávala od začátku s fakultou v úzkém kontaktu, projednávala záležitosti výchovy bohoslovců na synodech, ukládala jim za povinnost absolvovat alespoň jeden rok z obligátního čtyřletého studia na některé zahraniční teologické fakultě a zabývala se jejich studijním a zkušebním řádem. Ten byl schválen ministerstvem v roce 1922 a určil, že uchazeči o studium mají být absolventi klasických gymnázií, neboť se předpokládalo, že budou znali latiny a řečtiny. V roce 1929 zavedl synodní výbor zvláštní seznam bohoslovců, kteří začali studium s vážným úmyslem vstoupit posléze do církevní služby.

Posluchači fakulty si v akademickém roce 1923/1924 založili Spolek posluchačů bohosloví Husovy fakulty v Praze, který byl činný po celou dobu první republiky. Studentský život jim zpestřovaly také fakultní výlety a exkurze. Některé měly za cíl památná místa, spjatá s českými církevními dějinami. V roce 1927 se jelo například do Herrnhutu a v roce 1929 až do pruského Slezska za potomky českých emigrantů.

Posluchačů na fakultě postupně přibývalo, takže v zimním semestru 1928/1929 bylo zapsáno již 163 studentů, z toho 152 české národnosti. 51 studentů bylo z Českobratrské církve evangelické a 94 z Československé husitské církve. Zbylý počet připadal na další církevní denominace, jeden posluchač byl bez vyznání. Vládní nařízení z ledna 1935 nakonec doplnilo statut fakulty stanovením systemizovaných míst pro profesory z Československé církve husitské. Rozdělení fakulty na dvě sekce se společným děkanem trvalo pak až do jejího uzavření v roce 1939 a návazně i v prvních poválečných letech, a to až do založení samostatné fakulty pro Československou církev husitskou v roce 1950. To však předbíháme.

Válečná léta

Nerušený vývoj fakulty, na které začali ve třicátých letech pedagogicky a vědecky jako soukromí docenti působit už i její absolventi (novozákoník J. B. Souček, církevní historik R. Říčan a docent praktické teologie A. Novotný), byl přerušen válkou, v jejímž důsledku byly v roce 1939 v protektorátu Čechy a Morava německou okupační mocností uzavřeny všechny vysoké školy. Fakulta v té době stále ještě setrvala v prostorách Klementina. Její knihovnu, která čítala již kolem dvaceti tisíc svazků, se nakonec podařilo provizorně uložit a do konce války ukrýt ve sklepě Husova domu. Nejcennější tisky někteří profesori prozatímně uložili ve svých domácích knihovnách. Kontinuitu výuky českobratrských bohoslovců se podařilo udržet za pomoci synodní rady ČCE, která s uvedenými soukromými docenty a dalšími faráři zorganizovala bohoslovecký kurz, který obešel zákaz

výuky na vysokých školách. I když se pořádání tohoto čtyřletého dálkového studia opíralo o § 101 církevního zřízení, měl kurz ilegální charakter a účastnili se jej předešlí posluchači fakulty i další zájemci, kteří byli synodní radou zařazeni ve sborech jako „prozatímní diakoni“. Jako učebnice sloužily studentům německé

a ordinováni jako vikáři. Ostatní pak po válce pokračovali ve studiu ve vyšších ročnících znovu otevřené fakulty, která zahájila svou činnost mimořádným letním semestrem v červnu a červenci roku 1945. Organizace válečného studia dosvědčovala spolupráci církevního ústředí s osobami z akademické sféry církve v nelehké

Studenti bydlící v Husově studentské domovině v Praze se správcem domoviny Jaroslavem Jiskrou a jeho manželkou Růžnou. Snímek z počátku 30. let.

i české teologické publikace. Některé texty (dochované dodnes v knihovně Ústředního církevního archivu) byly rozmnožovány a měly charakter vysokoškolských skript. Již zmíněný Adolf Novotný si pořídil psací stroj s hebrejskými literami, aby mohl vést korespondenční kurz hebrejštiny, včetně úkolů, které studentům pravidelně ukládal. Organizace takového studia nebyla snadná, ale podařilo se zachovat jeho pevnou strukturu i vysokou kvalitu, včetně zkoušek, které probíhaly na synodní radě. Ti kteří ukončili studium již v době války, tedy předchozí posluchači „zrušené“ fakulty, byli posláni na sbory

době a ukázala, že církev promyšleně reagovala na obtížnou situaci, do níž se spolu s fakultou ve věci vzdělávání bohosloveckého dorostu dostala.

Činnost fakulty byla po válce obnovena v předválečném rozsahu. Komunistický převrat v roce 1948 však politické, ekonomické i společenské poměry v republice na další čtyři desetiletí radikálně změnil, což nemohlo zůstat bez vlivu na fakultu, na její život i na její pozici vůči státu a církvi. To je však již jiný příběh, psaný v odlišných historických kulisách, který má dosud své žijící pamětníky.

Eva Fialová

La Crosse: partnerství mezi luterskou církví v USA a ČCE

Naše postoje jsou jim sympatické

Počátkem roku 2016 jsme se dozvěděli o zájmu „seniorátu“ Evangelické luterské církve v USA seznámit se s naší církví a s námi. Na počátku je ale třeba ujasnit si názvosloví – jejich Area synod je na stejné úrovni jako náš seniorát a my jsme byli pozváni na shromáždění (*assembly*), které je zase na úrovni našeho konventu. La Crosse Area Synod je pak místní označení podle města La Crosse na řece Mississippi, třeba jako Poděbradský seniorát podle města Poděbrady na Labi.

Proč si z množství církví na této planetě vybrali právě nás? Hledali církve, která je spjata s reformací, o Husovi toho vědí překvapivě mnoho, zajímá je, jak jsme prožili a přežili období obou totalit, imponuje jim, že jsme jako jedni z prvních přijali roku 1953 ordinaci žen. Zajímá je také, jak se vyrovnáváme s přechodem k nezávislosti na státu. Jsme pro ně církve, která se neuzavírá do fundamentalismu, je ochotna věcně jednat o třaskavých otázkách současné světové ekumeny, kterou je právě ordinace žen nebo třeba problém homose-

xuality. Kvůli různým postojům k těmto otázkám ztroskotalo jejich partnerství s luterskou církví v Etiopii. Velkou roli také hrálo, že jsme společně členy Světového luterského svazu – Evangelická luterská církev v Americe od roku 1998, ČCE od roku 2004.

Na jaře 2017 nás přátelé z luterské církve v USA navštívili v Praze, synodní rada pak rozhodla toto partnerství potvrdit a synod 2018 toto rozhodnutí přijal.

Oliver Engelhardt, Štěpán Brodský a já jsme jako zástupci naší církve navštívili tedy ve dnech 6. – 10. června 2018 jednání tohoto konventu a v sobotu 9. června jsme slavnostně podepsali smlouvu o partnerském vztahu s tím, že ji za pět let vyhodnotíme a rozhodneme se, zda v partnerství pokračovat.

Smlouva o partnerství

Ve smlouvě jsou stručně popsány rysy našeho společenství. Skrze růst a prohlubování našeho vztahu se budeme zaměřovat zvláště na tyto projevy:

- **Modlitba:** při bohoslužbách budeme na sebe v modlitbě myslet a budeme v tom smyslu podporovat členy svých sborů. K přímluvným modlitbám si budeme vyměňovat témata.
- **Návštěvy:** Vzájemné návštěvy jsou vítány.
- **Mládež:** Budeme hledat možnosti, jak do partnerství včlenit mladé lidi. Povzbudíme je, aby o to sami usilovali.
- **Komunikace:** Budeme spolu komunikovat a ve svých periodikách, e-mailech a na internetu budeme vzájemně zveřejňovat své dopisy a články. Pravidelné informace z La Crosse

v angličtině lze objednat na stránkách <https://www.lacrosseareasyhod.org/synod-news>

- **Transparentnost:** V našem rozvíjícím se partnerství budeme uplatňovat otevřenost a vzájemnou zodpovědnost.
- **Sociální služba:** Budeme hledat způsoby, jak se vzájemně podporovat ve službě druhým.
- **Veřejná podpora:** Budeme bránit lidskou důstojnost a stát při chudých a při těch, jejichž hlas není slyšet, abychom se tak zasazovali o spravedlnost a mír a péči o stvoření v zájmu blaha celé společnosti.

Cíl partnerství je formulován stručně: Abychom se vzájemně posílili v budování těla Kristova.

Co jsme prožili?

Navštívili jsme jejich rekreační středisko Sugar Creek. Představte si Běleč, ale trochu v kopcích a na stokrát větším pozemku, navíc s řekou Mississippi k vodním dobrodružstvím. Setkali jsme se s Hanou Jindřiškovou, která v Campu Sugar Creek už za naší církve začala tkát první vzájemná pouta.

Jednání synodu bylo krásnou kombinací pečlivé připravenosti a soustředěnosti, srovnatelné s na-

ším synodem, a vtipné a laskavé spontánnosti, kterou jsme tiše přejně záviděli. Zahanbující pro nás je jejich vědomé a pečlivé zaměření církve směrem ven. Polovina rozpočtu je určena na projekty pomoci potřebným mimo církev, v USA i v zahraničí.

podpis partnerské smlouvy

Je teď na nás, s jakým nasazením a s jakou pečlivostí budeme tyto nové možnosti rozvíjet. S modlitbou za ty, kdo na nás myslí a kdo v jiných podmínkách řeší tytéž problémy jako my, můžeme začít ihned. Chceme co nejdříve jednat o pozvání učitelů angličtiny, a to ne „jen“ rodilých mluvčích, pro školy naší Evangelické akademie. Malá delegace z La Crosse přiletí na oslavy výročí ČCE v Pardubicích a při prosincových oslavách se setkáme s vtipným a milým biskupem Jimem Arendtem.

Po pobytu v městě La Crosse na hranici Wisconsinu a Minnesoty jsme se rozdělili. Oliver Engelhardt se vydal za dalším jednáním na východní pobřeží USA, Štěpán Brodský se vrátil domů a já jsem pokračoval nejprve za krajany ve sborech v Texasu a pak jsem ještě navštívil vrcholné shromáždění presbyteriální církve v USA, General Assembly, v Saint Louis. O tom snad někdy příště.

Daniel Ženatý

Ekumena všedního života v jednom městě

Jak se faráři různých církví v Jablonci nad Nisou přátelí a co spolu podnikají

Chtěl jsem jednoduše napsat, že v Jablonci je deset křesťanských církví (Svědky Jehovovy nepočítám), ale zasekl jsem se při úvaze, v jakém pořadí je vyjmenovat. Podle velikosti? Podle teologické blízkosti? Podle data vzniku to nejde. Smím ČCE dát na první místo, nebo naopak ze slušnosti na poslední? Podle abecedy? To by bylo objektivní, ne? Ještě jinak! Má to být článek o spolupráci a vzájemnosti, seřadím tedy jabloneckou ekumenu podle času, který k cestě na návštěvu sousedních shromáždění potřebuji. A tím se stala ČCE skutečně a neplánovaně první, protože já to mám z kanceláře za stůl Páně přesně 16 vteřin.

Tedy: do Církve bratrské je to od nás 239 metrů, čtyři minuty chůze. Do shromáždění Křesťanského sboru Dobrá zpráva jen 204 metry, ale pět minut, protože je to do kopce. K římským katolíkům 326 metrů, což je šest minut. Osm minut jdu do 397 metrů vzdáleného Ochranovského sboru Jednoty bratrské (taky ČCE), k husitům (Církev československá husitská) do kostela Dr. Farského je to pěšky deset minut, i když je to na metry blíž, jen 340. Do modlitebny k adventistům jdu 15 minut, je to nejkratší cestou 806 metrů. A do starokatolického kostela je to 18 minut, 998 metrů. Tušíte už sami, jak je to pro ekumenu pohodlné, když osm z nás je takhle v jednom klubku? A nadto do pravoslavného kostelíčka ve Vrkoslavovicích je to skoro tři kilometry. Vzdálenost ale není pro spolupráci překážkou. V Jablonci je devět spolupracujících církví. Vlastně mohlo by nás být ještě o jednoho víc, ale Bratrská jednota baptistů (560 metrů a 12 minut chůze), jakkoli dřív bývaly vztahy s nimi velmi úzké, nyní z mého povídání o spolupracujících ekumeně vypadává, neb oni sami to tak chtějí. Napsali nám to otevřeným dopisem, na jejich webové stránce je dosud vyvěšen.

Evangelium Kristovo všude

V jednom případě v sobotu, na dalších místech však samozřejmě v neděli dopoledne může obyvatel či návštěvník Jablonce zajít do společenství, kde se káže evangelium Kristovo a svátosti vysluhují podle jeho ustanovení. Můžeme debatovat o tom, zda škála výběru je v současné době lidmi očekávána a nakolik je snad i dobrá. Pravda, spíš jsme v církvi zvyklí nad tématem rozdělení křesťanstva mluvit s pokorou a vyznáním vin. Chci v pestrosti

veřejné čtení z Bible

jednotlivých křesťanských konfesí vidět spíš vzájemně se doplňující bohatství praktikované víry, máme-li se vzájemně rádi a vážíme-li si jedni druhých.

Pravidelná setkávání

Jak v Jablonci žijeme v církvích společně? Kazatelé se pravidelně setkávají. Nejméně čtyřikrát do roka, vždy na některé z far travíme dopoledne s pobožností, při společných modlitbách, civilně a soustředěně zároveň. Uděláme si na sebe čas. Jeden z nás je hostitel vezdejších i duchovních darů. Sdílíme radosti i starosti, informujeme

se o aktivitách ve sborech, obcích či farnostech, dozvíme se něco z celonárodní ekumeny, zveme se navzájem, vypomáháme si. A vždy také plánujeme, co společného se v příštích měsících bude dít. Ta pravidelně se opakující setkání nyní zmíním.

Modlitby za jednotu křesťanů

Lednový Týden modliteb za jednotu křesťanů je pravidelný ekumenický počin na mnohých místech. Každý den v týdnu, vždy v jiném kostele, se společně modlíme, čteme a vykládáme texty, připravené Ekumenickou radou církví a Českou biskupskou konferencí.

Ale v Jablonci máme ještě podobný týden v září, kdy se každý den scházíme k bohoslužbám a modlitbám za požehnání městu a kraji. Ekumenické shromáždění třetí pátek v září se pak koná vždy venku, nad městem, na Královce u kříže. Čteme z Bible, kážeme, modlíme se, zpíváme, konáme sbírku, žehnáme lidem, vztahům, společnému soužití. Za každého počasí, ať s romantickým výhledem do sluncem zalitého údolí, nebo i mezi živly větru a deště. Nechceme zapomenout, z čeho tato tradice vzešla: tento kraj (jistě i mnohé jiné) má za sebou nejednoduchou historii. Žili tu dlouho pospolu Češi a Němci a pak to najednou nešlo ani z jedné ani z druhé strany. Ten kříž nad Jabloncem je toho připomínkou. A nás to spojuje. Historie kraje a kříž Kristův. Modlíme se za smíření a pokoj. Letos bude toto setkání 21. září.

Noc kostelů a večer Tříkrálový

Noc kostelů představovat nemusím. Také v Jablonci se ji snažíme využít ekumenicky. Koordinujeme program i časový harmonogram večera tak, abychom si nekonkurovali. Nejpovedenější byl rok, kdy jsme společně putovali po (téměř) všech bohoslužebných prostorách ve městě. Letos byl např. koncert na náměstí v návaznosti na římskokatolickou mši, potom zpěvy z Taizé u husitů a nakonec všichni mohli na komentovanou prohlídku nově opraveného secesního starokatolického kostela.

Tříkrálový večer také konáme společně. S liturgií, biblickým zvěstováním, divadelní drobností, informacemi, modlitbou, společnými i sólovými zpěvy, požehnáním i se vzájemnými rozhovory u drobného pohoštění. Hlavní požadavek tohoto lednového večera je vytápěné

evangeličtí faráři v katolickém kostele

místo konání. Takže se nejlépe hodí modlitebna adventistů, evangeliků nebo ochranovských. Vidíte – zrovna večer tříkrálový... Ještě nám tu chybí pořádná tříkrálová sbírka na charitu.

Veřejné čtení z Bible

Tahoun Celonárodního veřejného čtení z Bible je evangelikální Křesťanské společenství Dobrá zpráva. Opět důsledně ekumenicky. Vždy v týdnu před Velikonocemi členové všech místních církví četli nepřetržitě několik hodin ve stanu na ulici v centru města před kostelem Dr. Farského pašijní i jiné biblické oddíly.

Konkurence stánků prodavačů „také-velikonočních“ potřeb byla velká. Ani počasí často nepřálo, a tak jsme si vlastně převážně četli navzájem. Před dvěma lety jsme změnili místo konání. Setkání vyhlášíme na veřejných nástěnkách a ke čtení z Bible zveme do městské knihovny. Dvouhodinový program bývá hojně navštíven a biblické slovo bývá nově proloženo svědectvím a písněmi věřících vězňů z rýnovické věznice. Vězeňská kaple je totiž v Jablonci další ►

vpravdě ekumenické místo, kde Evangelium pravidelně zní. Postní a velikonoční čtení je výtečná příležitost k tomu, aby se nad Slovem setkali členové církví, veřejnost i obyvatelé nápravně-výchovného zařízení. A vždy přichází a z Bible čte i pan primátor.

Spolupráce s městem Jablonec

Vedení města ví, co se v místních církvích děje, jaké jsou příjemné i nepříjemné zkušenosti duchovních, jejich potřeby i přání. Jednou za rok, vždy v lednu, jsme zváni k rozhovoru na radnici. Bývá to milé, otevřené a oboustranně užitečné setkání.

V Jabloneckém měsíčníku pravidelně vychází přesný a aktuální rozpis velikonočních a vánočních bohoslužeb všech církví.

Vánoční strom se v Jablonci na náměstí rozsvěcí vždy první adventní neděli večer. Duchovní jsou vedením města vždy vyzváni, aby tuto populární záležitost provázeli také slovem. Na náměstí a v přilehlých ulicích je ten večer ale několik tisíc lidí, kteří nedočkavě čekají na atrakce. Není jednoduché tu chvíli využít a naplnit farářskou službou. Střídáme se a i to nás spojuje.

Počátkem listopadu jsme vedením města jako kazatelé také žádání o aktivní účast při pietním setkání na hřbitově. Tam se sice nestřídáme všichni, ale pozvání si vážíme a ve svém ekumenickém kalendáři je máme.

Podobně je to s pozváním k veřejnému svěcení mnoha městem opravených křížků a malých církevních památek. Když například budovali novou autostrádu z Jablonce do Liberce, nový kruhový objezd značně rozšířil stávající křižovatku. Malá církevní památka, na tom místě dlouhá léta stojící, nebyla odstraněna, ale o pár metrů posunuta a při té příležitosti restaurátorsky vycištěna. Shromáždění se u nového místa křížku konalo den před zahájením provozu, aby bezpečnost přítomných nebyla ohrožena. Mimochodem, zeptejte se někdy domorodců a znalců, kolik je zde v horách křížků a pomníčků! Stěží se dohodnou. Jen Miloslav Nevrlý ve své *Knize o Jizerských horách* jich má 128. Už teď najisto vím, že ve skutečnosti je toto číslo vyšší. Že by ruka vandalova byla zadržována? Těšilo by mě to.

Milí čtenáři Českého bratra, u nás v Jablonci je spousta dalších příležitostných a nepravidelných církevních, veřejných, kulturních, hlasitých a hlučných nebo jen pro oči potěšení přinášejících aktivit, které jsou nějakou ekumenickou aktivitou doprovázeny. A my teď tedy jednáme s vedením města o vydání hezké brožurky o církvích v Jablonci nad Nisou a jejich působení.

A tak jen pro příklad – co třeba letní událost s názvem Jablonecké kostely otevřeny, při níž se každé úterý v některém z místních kostelů koná varhanní koncert? Pokud to letos už nestihnete, tak třeba za rok.

Ondřej Titěra, farář v Jablonci nad Nisou

PŘESHraniční vztahy v praxi

Střešovičtí na Západ

Z doslechu vím, že evangelických sborů, které během osmdesátých let navázaly kontakt s nějakým zahraničním sborem, bylo více.

Střešovice například s jedním reformovaným sborem z Holandska. Zůstává však jen pár sborů, kde se vztahy pěstují nepřetržitě dodnes.

Jak to vzniklo

Někdy v roce 1984 se prý na synodní radě objevil Hermann Voortman, podnikatel z holandského města Oss a člen staršovstva tamního reformovaného sboru, který měl v Praze už několik let obchodní vazby. Zajímal se o to, zda by některý český sbor nechtěl navázat s holadskými protestanty dlouhodobější partnerství. Zdena Šimková-Moravcová, která tehdy v kanceláři synodní rady pracovala, zatelefonovala své kamarádce Evě Fendrychové ze střešovického sboru, ta se zeptala našeho tehdejšího faráře Jaroslava Vettera – a ten a s ním i staršovstvo byli pro. A tak jsme na jaře následujícího roku očekávali první západní návštěvu. Jednoho čtvrtečního odpoledne na začátku května 1985 se před naši faru sjelo okolo deseti západáckých aut a my jsme si příchozí rozebrali do svých domovů.

Setkání tehdy trvalo od čtvrtka do pondělního rána a stalo se ihned jednou z nejvýznamnějších událostí ve sboru. Bylo úžasné poznat věřící lidi ze západního světa, vidět, jak jsou neokázalí, že se od nás skoro neliší, a těšit se, že za rok přijedou zas. Prvních pět let bylo totiž setkávání pouze jednosměrné: oni sem ano, my tam ne.

Poprvé za hranice!

Pak ale přišel rok 1988, kdy náhle pro cestu na Západ odpadla povinnost devizového příslibu. Stačilo mít 50 USD na osobu a mohlo se jet. Dolar nikdo z nás samozřejmě neměl, když jsme však toto sdělení shůry napsali do Holandska, každý hostitel z Oss poslal svému potenciálnímu hostu do Čech v obyčejné obálce obyčejnou poštou (!) jednu padesátidolarovou bankovku. To byla naše vstupenka na Západ. A v květnu roku 89 jsme ►

jeli. Já jsem jel s rodiči ve Škodě 100 taky: Byla to pro mě první cesta za ostatní dráty a dodnes pamatuji, jak na nás v Rozvadově mířili pohraničníci samopaly.

První návštěvu v Oss jsme prožili jako ve snách, rychle jsme se poznali a sblížili, prožili jsme královniny narozeniny s blešími trhy v Haagu, byli u moře, v přístavu ochutnali herinky... Vrcholem setkání však byly nádherné bohoslužby v moderním kostele Paaskerk. A pak se jelo domů; pomalá škodovka si vyžádala ještě nocleh v penzionu. Někdy v poledne jsme se pak zase sblížili k drátěné hranici a já jsem zjistil, že nemám pas. Zapomněl jsem jej v Kasselu v hotelovém pokoji. Na hranici v Rozvadově mě naši vysadili s igelitkou a třemi markami, Holanďani slíbili pas poslat na hranice poštou. Rozhodl jsem se tedy jít do nejbližší vesnice – Waidhausu. Už se stmívalo a štěkali psi. Viděl jsem, že se svítí v kostele, zamířil jsem tam, zrovna zkoušel pěvecký sbor. Když jsem požádal o pomoc, předháněli se, kdo se mě ujme. A tak jsem dva dny čekání prožil v rodině bavorských sedláků. Pas opravdu dorazil, dojet domů stopem už byla hračka.

Etapy našeho vztahu

Od roku 89 se naše návštěvy začaly pravidelně střídát: jeden rok oni sem, další rok my tam. A to trvá dodnes! Forma setkání se velmi rychle ustálila na pevném programu: první den večer po příjezdu je vždycky uvítací setkání na pivu, druhý den mají naši holanďáci přátelé volno, chodí po Praze, často jim někdo z našich dělá po část dne

průvodce. A večer se pořádá diskuse na předem dohodnuté téma, samozřejmě s občerstvením. V sobotu je vždy výlet, zakončený společnou večeří, v neděli bohoslužby.

Poslední roky jsme si už víckrát položili otázku, jestli má smysl ještě pokračovat, ale zájem Holanďanů neochabuje, to si vždy znovu uvědomíme. A u nás se nakonec vždycky znovu hostitelé najdou (byť někdy s pomocí dejvického sboru), i skupina cestovatelů do Holandska se pokaždé znovu zformuje.

Co by se dnes stalo, kdyby nějaký západoevropský protestantský sbor vyslal signál, že má zájem o kontakt s českými evangelíky? Myslím, že by neuspěli. Máme u nás všichni příliš co dělat, a také hodně starostí. A navíc – lákavost západního světa se trochu ztratila.

Jak to, že to tedy pořád ještě jde? S holandským sborem na věčné časy?

Odpověď bude zřejmě v tom, že nezbytná míra osobních vazeb a přátelských vztahů trvá, těšíme se na zcela konkrétní lidi. Zároveň máme mnoho společného, pokud jde o situaci církve v sekulární společnosti (v Holandsku ztrácí církev rapidně vliv, sílu, prestiž, ubývá členů), takže se můžeme navzájem inspirovat, povzbuzovat a potěšovat. A je tu ještě něco zásadního: nejen při pátečním rozhovoru, nejen při nedělních bohoslužbách, nejen když na sebe pamatujeme v modlitbách: máme přece stejnou víru a ta spojuje!

Tomáš Fendrych

Práce odborníků míří k aktu smíření

Téma kolokvia: Náboženský exil v českých zemích v raném novověku

V Husově domě v Jungmannově ulici se v úterý 22. května 2018 uskutečnilo kolokvium s názvem „Náboženský exil v českých zemích v raném novověku“, které pořádala Ekumenická komise pro české církevní dějiny 17. století. Účastníky přivítal Daniel Ženatý, synodní senior Českobratrské církve evangelické a předseda Ekumenické rady církví. Krátké úvodní slovo pronesl také Stanislav Příbyl, generální sekretář České biskupské konference, který připomněl, že načasování kolokvia na den před 400. výročí pražské defenestrace (23. květen 1618) nebylo úmyslné.

Práce komise

Celodenní kolokvium zakončila panelová diskuse se členy Ekumenické komise pro české církevní dějiny 17. století, která svoji činnost zahájila v loňském roce (první koordinační setkání se uskutečnilo 28. června 2017). Generální sekretář Ekumenic-

Prácekomise by měla být zakončena v roce 2021 velkým sympoziem a veřejným církevním aktem smíření, přičemž určitým vzorem je činnost první husovské komise v devadesátých letech. Komise pro studium problematiky, spojené s osobností, životem a dílem mistra Jana Husa, byla založena při České biskupské konferenci v roce 1993. Výsledky několikaletého bádání vyvrcholily uspořádáním mezinárodního sympozia o Janu Husovi na Papežské lateránské univerzitě v Římě v prosinci 1999. V rámci sympozia při proslovu během audience vyjádřil papež Jan Pavel II. „hlubokou lítost nad krutou smrtí, na kterou byl Jan Hus vydán, a nad ranou, která se tímto způsobem rozevřela v myslích a srdcích českých lidí a stala se zdrojem konfliktů a rozdělení“.

Podle Petra Jana Vinše ambicí komise není jen práce odborníků, komise by chtěla přispět k uzdravení vzájemných vztahů mezi církvemi prostřednictvím popularizačního působení směrem na poučenou laickou veřejnost. Daniel Ženatý potvrdil, že činnost komise směřuje především k aktu smíření. Stanislav Příbyl doplnil, že ambicí není jen přispět k uzdravení interkonfesijních traumat, ale i k uzdravení traumat ve společnosti. S ohledem na popularizaci historických témat v minulosti (např. spisovatelem Aloisem Jiráskem) se původně konfesijní spory přenesly do povědomí společnosti. Kromě vědecké a popularizační práce by komise chtěla přispět k tomu, aby její činnost prosákla až na úroveň jednotlivých komunit a pronikla i do společnosti. Je to sice jeden z nejtěžších kroků a možná příliš velká ambice, ale to neznamená, že o ni nemůžeme usilovat.

Oba odborní organizátoři komise, Tomáš Parma z Cyrilometodějské teologické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci a Jiří Just z Historického ústavu Akademie věd České republiky, zmínili možnost odborné publikace příspěvků ►

ké rady církví Petr Jan Vinš uvedl, že se jednalo o první veřejnou akci této komise a obdobná kolokvia budou organizována každoročně. Pro příští kolokvium v roce 2019 je plánováno téma „Náboženský obraz a obrazoborectví“.

z kolokvia. Více teologicky laděné příspěvky budou po recenzním řízení zařazeny do časopisu *Studia theologica*, ostatní příspěvky budou publikovány v časopise *Folia Historica Bohemica*.

Cenné zkušenosti z husovských komisí

V diskusi zazněla otázka na chronologický záběh práce komise, tj. zda se bude věnovat pouze 17. století, nebo bude její rozsah širší, zda se bude zabývat i tzv. druhým životem těchto historických událostí v 19. a 20. století. Docent Jaroslav Šebek z Historického ústavu Akademie věd ČR, který celé kolokvium i závěrečnou diskusi moderoval, připomněl svoji zkušenost z obou husovských komisí. Nejprve bylo třeba studovat dobu, dílo a život Jana Husa, čemuž se věnovala první komise – v devadesátých letech. Na tuto práci později navázala komise druhá, věnující se ohlasu Husova díla. Z pléna zazněla drobná výtku, že při diskusi o tématu náboženského exilu nebyli přítomni zástupci exulantských skupin. Do budoucna by bylo dobré uvažovat nad tím, zda by k vybraným tématům nemohly být slyšet hlasy z různých stran.

Je dobré připomenout, že se v případě této komise nejedná o první pokus podobného charakteru. Již v roce 1996 vznikla v reakci na kontroverze kolem svatořečení Jana Sarkandera společná ko-

mise Ekumenické rady církví a České biskupské konference pro studium období rekatolizace, resp. náboženských dějin 16. – 18. století. Ta byla aktivní zvláště v letech 1996–1999, kdy se konala pravidelná setkání odborníků. K zajímavým tématům práce komise patřil podnět ke studiu protokolů, výsledků a rozsudků čarodějnických procesů na Šumpersku, jejichž obětí se v roce 1685 stal i katolický kněz Kryštof Alois Lautner. Později zájem o práci komise opadl, a s ohledem na personální problémy (především nečekané úmrtí jejího sekretáře Daniela Nevala v roce 2005) se nepodařilo činnost komise obnovit.

Hledání cest k vzájemnému porozumění

S ohledem na poměrně militantní hlasy, které zaznívají jak ze strany příznivců, tak ze strany odpůrců obnovy mariánského sloupu na Staroměstském náměstí (např. na tiskové konferenci historického spolku Veritas 8. listopadu 2017 nebo během sympozia o duchovním a kulturním poslání mariánských sloupů na Katolické teologické fakultě dne 8. prosince 2017), je zřejmé, jak těžký úkol stojí nejenom před komisí, ale také před historiky a představiteli církví.

Martin Vaňáč,

Evangelická teologická fakulta UK

OTÁZKA NA TĚLO

Čím je pro vás partnerství s českými evangelíky přínosné?

Partnerství, která mám v rámci své práce za úkol propagovat, vnímám především jako možnost dívat se a vidět věci jinak – způsobem, který přináší výzvy i podporu, rozšiřuje obzory, nutí člověka odlepit oči od země. Hrozby, jimž čelí historické dědictví i aktuální dění u českých evangelíků, stejně jako možnosti, jež se jim otvírají, nalézají odezvu všude možně po světě, včetně Skotska. Zároveň však mají

svá dějinná a společenská specifika a lidé odjinud se z těchto odlišností mohou poučit, dodávat naději na základě bližšího vhledu a porozumění. V rámci partnerství se z nových známostí stávají staří přátelé, kteří sdílejí dávné vzpomínky a zároveň vytvářejí nové příběhy – společně.

David Sinclair, farář Skotské církve, t. č. pracovník

Ústřední církevní kanceláře ČCE

Zvláštní otázka! Za českého evangelíka se alespoň částečně a přinejmenším původem považuju sám. Udržuju vztahy s rodinou, s kamarády, spolužáky, kolegy. Kontakty s českými evangelíky mi rozšiřují a prohlubují evropské obzory. Jsem vděčný, ba hrdý za prorocké a ježíšvské postoje mnohých církví i diakonií v překonávání lokálního šovinismu, rasismu a xenofobie a vyprošuju jim hodně sil.

Ondřej Stehlík,
farář ČCE, sloužící v USA

Rád se považuju za českého bratra, i když moje mateřština je francouzština a jsem vděčný občan švýcarského spříseženstva a své evangelické reformované církvi kantonu Vaud vděčím za svoji křesťanskou totožnost.

Rád, protože jsem zažil uvolnění poměrů v Československu mezi lety 1966 a 1968. Protože jsem mohl být jako vikář a farář svědek živé menšinové církve v srdci Evropy. Tato církev žila z tradice odboje od husitských dob a přežila tlak rekatolizace a komunistického převratu a režimu.

Církev je dar, ne konformní instituce. Nemá potřebu být uznávána jako důležitá složka národa, stačí jí, aby žila, svědčila a sloužila. Jan Hus, Jan Amos Komenský a Tomáš Garrigue Masaryk jsou mi vedoucími mysliteli.

Bernard Martin, *švýcarský a český farář*

Velice si vážím toho, že naše malé společenství má příležitost se vzájemně navštěvovat se sborem v Hodoníně. Za druhé mě těší, že jsem každý rok zván do Prahy na farářský kurz. Po každé se vracím domů nabit energií, o níž se pak doma podílím. Kromě toho, že jsme zásobováni Biblemi, zpěvníky, kázáními a časopisy, jsme podpořeni i finančně, což pro nás znamená velice mnoho. A tak vám mohu říci s rukou na srdci, že je pro mne i pro náš farní sbor partnerství s českými evangelíky velmi přínosné.

Jaroslav Kalouszek, *ordinovaný presbyter
a kurátor českého reformovaného sboru
v Peregu Mare, Rumunsko*

Poznali jsme nové způsoby bohoslužebného života, zejména pokud jde o přijímání. Příležitost dozvědět se o jiné církvi, potažmo kultuře, náš pohled na věci víry rozšířila. Partnerství s ČCE významně posunulo náš sbor v přemýšlení a porozumění sobě samým skrze pohled zvenčí. Osobně jsem vděčna též za blízké přátelství, jež vzniklo v průběhu spolupráce, když jsem naši českou farářku uváděla do skotských zvyklostí.

*Presbyterka Heather Mc Lean, sbor v Thurso,
Skotská církev*

Cítíme se s bratry a sestrami z Českobratrské církve evangelické propojeni velice silně. Jsme prostě dobří sousedé a máme i podobnou historii; pod tlakem ateistického státu nebylo ve východním Německu lehké být v církvi a žít jako křesťan. A dnes nás spojuje naléhavá potřeba zvěstovat ve všeobecně sekulární společnosti evangelium Ježíše Krista a zaujímat stanoviska ke společenským problémům. Všechna setkání, která pravidelně konáme, nás posilují ve víře a pomáhají nám budovat eku-
menické společenství.

Friedemann Oehme, *vedoucí úseku pro
ekumenické vztahy Evangelické luterské
církve Sasko*

Českobratrská církev evangelická má jinou reformační tradici než německé evangelické církve. To rozšiřuje náš horizont – například při vzpomínce na život a smrt Jana Husa. ČCE žije v po-křesťanské, velmi ateistické zemi. Rozvíjí formy a ideje, jak v sekulární společnosti moderně a aktuálně zvěstovat evangelium, což je pro nás velmi inspirativní. A na konec: ČCE stále napomáhá porozumění uvnitř Evropy svou připraveností k rozhovorům o rozdílech v myšlení a vnímání. Můžeme se ptát, pojmenovat naše nedorozumění či dokonce rozdíly – například v otázce uprchlíků. Tato církev je velmi otevřená a málo háklivá, čímž vzájemné porozumění velmi podporuje.

Barbara Rudolph, *vedoucí oddělení pro teologii
a ekumenu Evangelické církve v Porýní*

SYNODNÍ RADA

Z projednaných titulů na letních zasedáních synodní rady 26. 6., 17. 7. a 14. 8. vybíráme:

Sbory a pracovníci

Synodní rada souhlasí s ukončením zaměstnaneckého poměru faráře Jaroslava Coufala; souhlasí s ukončením zaměstnaneckého poměru faráře Františka Hrušky a jáhna Petra Hašky a vysílá oba do kaplanské služby v Armádě ČR; souhlasí s ukončením zaměstnaneckého poměru faráře Ivana Ryšavého; zřizuje místo pastoračního pracovníka ve sboru v Mělníku a pověřuje Elišku Erdingerovou jako pastorační pracovníci na poloviční pracovní úvazek; potvrzuje dočasné povolání Ivy Květonové za seniorátní farářku pro mládež Brněnského seniorátu na poloviční pracovní úvazek do nejbližšího zasedání konventu Brněnského seniorátu; vzala na vědomí snížení pracovního úvazku pastorační pracovnice ve sboru Brno I Marie Melicharové na 25 % a zároveň pověřuje v tomto sboru novou pastorační pracovníci Marii Matoulkovou také na 25 %; potvrzuje volbu Otakara Mikoláše za jáhna ve Vsetíně-Horním sboru na desetinový pracovní úvazek; potvrzuje volbu Anny Peltanové za farářku ve Vanovicích a Dana Páleníka za faráře v Praze 4-Nuslích – oba na plný pracovní úvazek; vzala na vědomí zprávu o průběhu a hodnocení zkoušky Daniela Chalupeckého a Dany Konvalinkové

a uděluje oběma osvědčení o způsobilosti k ordinované službě výpomocného kazatele; souhlasila s prodloužením pověření dobrovolnou službou ve věznici na Mírově pro faráře Petra Maláče.

Správa církve

Synodní rada vyhlásila usnesení 4. zasedání 34. synodu ČCE, předložená předsednictvem synodu s platností k 10. 7. 2018; uložila Ústřední církevní kanceláři zveřejnit je na webu a informovat všechny sbory a poslance synodu.

Fakulta a bohoslovci

Synodní rada souhlasila s přijetím absolventky Evangelické teologické fakulty Elišky Havelkové mezi kandidáty služby v církvi.

Vikariát

Na základě doporučení Komise pro hodnocení absolventů vikariátu a jáhenské praxe synodní rada udělila a předala osvědčení o způsobilosti k ordinované službě faráře ČCE Martinu Bánocimu, Janu Hrudkovi, Tomáši Junovi, Janu Lavickému, Janu Mikschikovi, Alžbětě Hanychové, Ivě Květonové a Anně Peltanové; k ordinované službě jáhna ČCE předala osvědčení Petru Haškovi.

SR souhlasí se záměrem sloučit z důvodu nízkého počtu absolventů bohosloví Komisi pro jáhenskou praxi s Komisí pro vikariát.

Výchova a vzdělávání

Synodní rada schválila podporu pobytů dětí z krajaňských sborů na Ukrajině a podporu pobytů pro osoby s postižením v táboře J. A. Komenského v Bělči nad Orlicí. Celková výše podpory činí 330 000 korun.

SR vzala na vědomí plán pro nedělní školy v letech 2019 až 2022.

Ekumenické vztahy a zahraniční sbory

Synodní rada vzala na vědomí zprávu Filipa Susy z pracovní konference regionální skupiny GEKE (Společenství evangelických církví v Evropě); zprávu Moniky Žárské ze slavnostního památečního aktu k 73. výročí osvobození koncentračního tábora ve Flossenbürgu; zprávu o setkání s delegací církevní oblasti Bayreuth (Evangelická luterská církev v Bavorsku) v Karlových Varech a v Chodově u Karlových Varů; zprávy Michaela Erdingera o působení v krajaňských sborech na Ukrajině, které posílá na konci každého měsíce.

SR vzala na vědomí zprávu synodního seniora Daniela Ženatého o cestě po USA v červnu 2018. Ukládá ÚCK pokračovat v rozvíjení kontaktů se seniorátem La Crosse, případně zjišťovat, za jakých podmínek pozvat jejich učitele angličtiny na školy Evangelické akademie. Synodní rada vítá obnovení kontaktů se sbory s českými kořeny v Texasu a ukládá ÚCK hledat možnosti partnerských vztahů.

Evangelická akademie

Synodní rada jmenovala ThLic. Tomáše Biňovce novým ředitelem Evangelické akademie Praha a setkala se s ním v rozhovoru.

První neděli v září se bude opět konat sbírka na podporu škol Evangelické akademie ve všech farních sborech.

Různé

Synodní rada odsouhlasila příspěvek 10 000 korun na dokumentární cyklus videí Národního ústavu duševního zdraví s názvem *Život za zdí* o lidech trpících depresemi a úzkostí. Série se zabývá rozpoznáním nemoci, léčbou a službami těmto postiženým, včetně duchovní péče.

Další jednání

Synodní rada se dále věnovala výstupům ze zasedání synodu ČCE, situaci kolem stavby budov Evangelické akademie, vnitřním hospodářským záležitostem, zprávám z vizitací a jednání seniorátních výborů a provozním, personálním, organizačním a hospodářským záležitostem. **DaZ**

ÚMRTÍ

Dne 4. srpna zemřela ve věku 81 let **Pavla Vetterová**, manželka evangelického faráře Jaroslava Vettera. Většinu společného života prožili ve sboru v Praze-Střešovicích.

Ve věku 79 let zemřel 17. srpna bývalý ředitel České biblické společnosti a kazatel Církve bratrské **Jiří Lukl**.

CELOSVĚTOVÁ EKUMENA

Světová rada církví slaví 70 let

Ačkoliv jsme zvyklí slovo ekumena používat ve smyslu mezicírkevním nebo nadkonfesijním (např. ekumenická bohoslužba, ekumenický překlad Bible), znamenajícím spolupráci mezi různými ►

denominacemi, v původním řeckém smyslu znamenalo slovo oikoumene všechen obydlený svět a má tedy význam globální.

Oba tyto přístupy v sobě pojímá Světová rada církví (SRC), které je letos 70 let. Po konci světové války a s nástupem studené války dozrálo přesvědčení, že spolupráce přes hranice zemí a konfesí je jediná cesta, jak svět ochránit před ještě větší katastrofou. A tak 23. srpna 1948 v Amsterdamu 147 církevních denominací tuto Světovou radu církví založilo a spojilo pod jednu střechu i různé starší iniciativy. Dnes má Světová rada církví 350 členských církví z pravoslavných, orientálních, anglikánských, protestantských, evangelikálních a starokatolických tradic a sdružuje přes půl miliardy křesťanů. Římskokatolická církev se nikdy nestala součástí tohoto světového dialogu, je však jeho spolupracovník. A právě aktuální výročí přimělo 21. června 2018 papeže Františka k návštěvě kanceláře SRC v Ženevě.

Kromě teologických a liturgických otázek (např. jihoamerické impulzy teologie osvobození a Limské liturgie) a otázek k situaci ve světě (politické rozdělení světa na východ a západ, ekonomické rozdělení světa na sever a jih) se SRC zabývá mezináboženským dialogem, nabízí studijní programy k ekumenismu nebo řeší otázky misie a evangelizace (z konference o světové misii a evangelizaci jsme měli reportáž například v ČB 4/2018).

Českokobratrská církev evangelická se v ekumenickém hnutí angažovala od začátku. Jako církev, která překlenula rozdíly mezi různými evangelickými konfesemi, stála u zrodu SRC. Nyní se ČCE těší, že spolu s generálním tajemníkem SRC oslaví hned dvojí výročí – 100 let trvání své církve a 70 let SRC.

Oliver Engelhardt

POZVÁNKA NA VÝROČÍ

Daňkovická toleranční modlitebna slaví 200 let

Bude to letos dvě stě let, kdy pastor Johann Nediela spolu s daňkovickými evangelíky úspěšně dokončili projekt zděné modlitebny. Stavba začala v roce 1816 a dokončena byla o dva roky později.

Budova se přesně držela tolerančních pravidel. A daňkovický toleranční kostel

si na rozdíl od mnoha jiných zachoval původní ráz až do dnešních dnů.

Budova je 16 metrů dlouhá a 9,5 metru široká, nemá věž ani zvony, vchod je z polí, kazatelna je při podélné stěně. Interiér je prostý, stěny zdobí čtyři nápisy, psané švabachem. Dlažba středem kostela byla z opukových dlaždic, pod

lavicemi býval jen pískový násyp. A střecha bývala původně šindelová.

V našem kostele se nacházejí vzácné varhany, snad druhé nejstarší v evangelických kostelích na Moravě. Pocházejí z počátku 19. století a do Daňkovic doputovaly oklikou ze sousedního sboru Jimramova, který si v roce 1882 pořídil varhany nové. Tento nástroj byl řadu let v havarijním stavu, proto od roku 2014 postupně realizujeme jeho nutnou opravu. Daří se to díky štedrým dárcům i vlastním naspořeným prostředkům, i když oprava ještě zdaleka není dokončena.

Výročí naší historické památky si připomeneme 23. září 2018 při bohoslužbách se synodním seniorem Danielem Ženatým, poté bude následovat další program. U příležitosti dvoustého výročí daňkovického evangelického sboru se také chystáme vydat jubilejní knihu, která zachycuje jeho historii. Publikace je složena z diplomové práce Mgr. Jiřího Holeše a nejbližší historii zobrazují rozhovory se skalními členy sboru a dalšími

lidmi se sborem spjatými. Se všemi, kteří s námi budou chtít toto výročí oslavit, se těšíme na setkání. Pozvánka s podrobným programem oslav je na čtvrté straně obálky tohoto časopisu. **Debora Rumlová**

VLASTIVĚDNÁ SPOLEČNOST MORAVIAN

VIII. mezinárodní konference o Moravských bratřích

Hlavní téma: Přínos Moravských bratří zemím a národům

Datum: 21.–23. září 2018 (pátek 10 h. – neděle 14 h.)

Místo: Suchdol nad Odrou

Konferenční poplatek: 200 Kč za den, 350 Kč za dva nebo všechny tři dny.

Vedlejší témata: Johann Teltschik (1696–1764). Moravan působící v Anglii a Irsku; 275 let misie mezi Mohykány.

Program: Přednášky, které přinesou nové poznatky a shrnutí významu Moravských bratří pro naši civilizaci. Ohlášení jsou přednášející z Anglie, Irska, Německa, ČR.

Doprovodný program: Odhalení pamětních desek na Pamětní zdi v Parku Moravských bratří, zasazení dalších stromů z míst, kde Moravští bratři působili, poznávací zájezd po místech se vztahem k Moravským bratřím, vycházka do Lesního kostela Martina Schneidera, vernisáž šesti výstav, vztahujících se k Moravským bratřím, panelová diskuse, prohlídka Muzea Moravských bratří. V neděli po poslední přednášce je možné zůstat na bohoslužbu od 10 hodin v kostele v Suchdole nad Odrou a prohlédnout si i tamní věž.

Bližší informace najdete na www.moravian.cz, kde je i kontakt na organizátory. Zájemcům rozešleme pozvánky s podrobným programem. ►

JERONÝMOVA JEDNOTA

Sborník ke stému výročí organizace, která pomáhá s financováním oprav a staveb církevních budov

K stému výročí svého vzniku připravuje Jeronýmova jednota sborník s názvem „Kažte evangelium všemu stvoření“. Souborný materiál o organizaci, která pomáhá financovat opravy a stavby

budov Českobratrské církve evangelické, sestavil Petr Hudec. Publikace bude distribuována do sborů prostřednictvím pastorálních konferencí a dalších seniorátních setkání. Pro osobní potřebu ji lze objednat přes kancelář Jeronýmovy jednoty (kuresova@ecirkev.cz) nebo zakoupit na oslavách 100. výročí ČCE v Pardubicích.

Hof

Z DOMOVA

Setkání v pankrácké věznici připomnělo památku JUDr. Milady Horákové

Doktorka Milada Horáková se stala jednou z obětí našeho totalitního režimu. Statečnou členku smíchovského evangelického sboru a výjimečnou ženu zavraždili v pankrácké věznici 27. června 1950.

Po 68 letech si představitelé státu, bývalí političtí vězni i zástupci občanské

společnosti připomněli památku obětí krutého komunistického režimu. Symbolem všech utlačovaných se stala právě JUDr. Milada Horáková, právnička, politička a oběť justiční vraždy během vykonstruovaných politických procesů v 50. letech minulého století.

Setkání 27. června na autentickém místě vraždy v areálu pankrácké věznice se za Českobratrskou církev evangelickou zúčastnil první náměstek synodního seniora Pavel Pokorný a někdejší disident, evangelický farář Miloš Rejchrt (v roli zástupce Etické komise České republiky pro ocenění účastníků odboje a odporu proti komunismu).

Ve svých projevech přítomní zdůraznili, že právě v den, kdy si připomínáme oběti komunistické zvůle, jmenuje prezident republiky na Pražském hradě vládu, která se bude pravděpodobně opírat o hlasy komunistů a přizve je k přímému rozhodování. Zástupci Hradu ani vlády se pietního shromáždění nezúčastnili.

Hof

POZVÁNKA DO KINA

Film Jan Palach (2018)

Do kin míří nový film o Janu Palachovi. Po padesáti letech tak připomíná

události okupace, které vedly mladého studenta Filosofické fakulty UK k výjimečnému činu vzdoru. V lednu 1969 se upálil na protest proti sovětské invazi do Československa. Tuto krajní oběť přinesl v touze vyburcovat národ z okupační letargie.

Snímek si všímá posledních měsíců Palachova života a odkazuje mimo jiné i na jeho působení v Českobratrské církvi evangelické. Pohřební shromáždění, které se za účasti deseti tisíců lidí stalo samo o sobě demonstrací proti okupační zvůli, vedl evangelický farář a pozdější děkan Evangelické teologické fakulty Jakub S. Trojan.

Film o Janu Palachovi bude součástí podzimních filmových večerů ke stoletému výročí Českobratrské církve evangelické. Ve třech komponovaných diskusních večerech v Knihovně Václava Havla v Praze připomeneme spolu s hosty tři z výrazných osobností naší církve: Tomáše G. Masaryka, Miladu Horákovou a Jana Palacha.

Hof

OZNÁMENÍ

Nabídka bydlení v Dobříši

K dlouhodobému pronájmu nabízíme od 1. 10. 2018 vilku (byt 5+1) se zahradou v Dobříši. Nabídka platí předně zájemcům o aktivní členství v místním sboru Českobratrské církve evangelické. Tel: 603578108, e-mail: sammyhej@gmail.com.

Samuel Hejzlar

Sbor v Jablůnce hledá faráře

Farní sbor Českobratrské církve evangelické v Jablůnce hledá faráře. Očekáváme pozitivní, empatický, komunikativní, duchovní a organizační přístup. V obci je několik obchodů, praktický lékař, zubní lékař, MŠ, ZŠ (1.-9. ročník). Je zde auto-

busová a železniční zastávka, v blízkosti jsou města Vsetín a Valašské Meziříčí. Ve sboru probíhají schůzky dorostu a mládeže, biblická hodina, kroužek zpěvu a modlitební setkání. V neděli se scházejí dvě skupiny dětí v nedělní škole – předškolní a školní. Místo je volné od 1. 9. 2018, bydlení zajištěno v domě se zahradou vedle fary. Těšíme se na zájemce.

E-mail: jablunka@evangnet.cz

Sbory v Rumburku a Varnsdorfu hledají faráře

Farní sbory v Rumburku a Varnsdorfu hledají faráře na plný úvazek. Nabízíme práci v rodinném prostředí našich malých, ale aktivních sborů. Vedeme bohatý sborový i kulturní život, působíme v rámci regionu, ale máme i řadu přeshraničních aktivit. Žijeme v krásné přírodě Českosaského Švýcarska a Lužických hor. Více informací na www.cce-sluknovsko.cz

K ČLÁNKU K. ŠIMRA Z ČB 7+8/2018

Diakonát – přežitý, nebo dosud nezrozený?

Luther nejen že se vyslovil k diakonii teoreticky přejně, ale spolupracoval také na prvním evangelickém církevním řádu z r. 1523 („Leisnický řád“, 1525 upraven v Norimberku), ve kterém se počítá s podporou chudých, nemocných, sirotků a vdov. Kalvínovi a Bucerovi tedy prvenství nepřísluší.

V předreformační době sehrály významnou roli špitály a mnišské a rytířské řády, jejichž činnost v dobročinnosti spočívala. Úřad papežských a královských almužníků byl nadřazená instance vůči filantropie.

Bohuslav Vík

MOJE CÍRKEV

*Projekt Venite, seminář bibliologů
foto: Jiří Hofman*

Bůh miluje cizince

O lidech na útěku, na cestě, o lidech hledajících nový domov

Ježíš jako uprchlík. Migrantka Sára a migrant Abraham. Josef v rukou pašeráků lidí. Ekonomická migrantka Rút. Hospodin jako host. A co ti, kteří jsou na cestě, na útěku nebo v cizí zemi dnes?

To jsou obrazy, které před nás staví výstava *Bůh miluje cizince*, kterou můžete ve svém sboru představit. Spolu s těmito obrazy výstava otvírá otázky k našemu vztahu k cizincům a zvláště lidem na útěku a lidem hledajícím azyl. Za odchodisko našeho, křesťanského přemýšlení nad těmito otázkami si výstava bere biblické texty, které se těchto otázek týkají. Vypráví příběhy různých biblických postav. Popisuje jejich zkušenost na cestě pryč z domova, zkušenost cizinectví. Vypráví o lidech, s nimiž se v cizině setkali a jak se k nim tito postavili. Odmítli je, nebo přijali?

Příběhy biblických postav a zkušenosti dnes

Biblické postavy vidíme z různých stran. Abraham, například, se vydává na cestu do země, do které ho posílá Hospodin. Opouští svůj domov, stává se migrantem a v cizí zemi si hledá živobytí. V jiném příběhu je to tentýž Abraham, kdo se stává velkorysým hostitelem tří návštěvníků. A přitom Abrahama sám Hospodin navštíví. Jindy je to Abraham se Sárou, kdo doženou k útěku svou služebnici Hagar i s jejím a Abrahamovým společným synem Ismaelem. A Hospodin se o oba utečence postará.

Jistě nelze zamlčet, že zvláště ve Starém zákoně je také spousta textů plných nenávisti vůči cizím národům. Vedou se s nimi války. Výstava ale nestaví jednotnou biblickou teologii cizinectví, nýbrž pracuje se zkušeností, kterou zrcadlí určitá část biblického kánonu, a ukazuje její podobnost se zkušeností mnoha dnešních lidí.

Skrze biblické příběhy výstava ukazuje, že zkušenost s odchodem či útekem z vlastní země, s putováním a těžkým hledáním vlastního místa v nové zemi není pro Bibli nic neznámého. Není jí cizí ani soužití s cizími lidmi. Solidarita s nimi je vyjádřena řadou příkazů soužití a respektu vůči cizincům. Výstava představuje biblické pojetí pohostinnosti – lásky k přichozím, hostům a cizincům (philoxenia).

Přichozí, host a cizinec jsou ostatně různými překlady hebrejského slova gér. Ten první je kralický, druhý používá Český ekumenický překlad a ten třetí jsme použili pro biblické texty ve výstavě uvedené (tak také u řeckého xenos). Stejně ono slovo překládá i Luther nebo moderní *Gute Nachricht Bibel* (starší obdoba Bible 21), s nimiž pracuje německojazyčný originál výstavy.

Inspirace u sousedů v Rakousku

S výstavou jsem se seznámil v lipském kostele Thomaskirche. Kromě Německa byla uvedena také v Maďarsku, Rumunsku nebo Francii, původ má ovšem v Rakousku. Zde ji už v roce 2012 vytvořila Rakouská biblická společnost, která nám ji vstřícně a bezplatně poskytla k české adaptaci. A tu teď připravujeme společně s Ekumenickým oddělením Ústřední církevní kanceláře ČCE.

Výstava má formu dvanácti velkoformátových plakátů (80x200 cm) z pevného materiálu. Každý plakát obsahuje fotky, obrázky a biblické verše k tématu a text, tematizující biblickou zkušenost s cizinectvím (česky a německy). Od prvního k poslednímu panelu návštěvník symbolicky ujde celou cestu od rozhodnutí odejít z domova přes strastiplné putování až k problémům spojeným s vžíváním do nového prostředí. Poslední panel již výslovně dotahuje biblická vyprávění do situace dnešních lidí ►

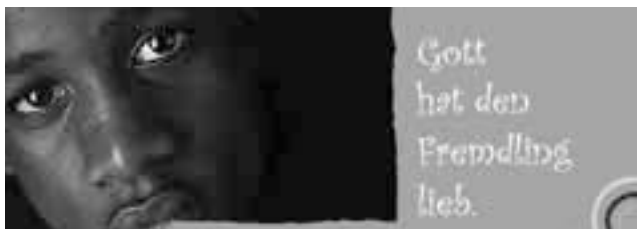
mimo svůj domov a poskytuje základní informace k otázkám migrace.

Výstava může putovat od sboru ke sboru

Výstava má putovní charakter. Plakáty lze snadno sbalit a zase rozbalit, roztáhnout a vystavit třeba ve vašem kostele nebo sborové místnosti. Od října bude putovat po sborech ČCE (a případně jiných místech), kde o ni projeví zájem. Seznámit se s ní můžete ovšem už v létě v kostele v Herlíkovicích. Slavnostní vernisáž se uskuteční 26. září od 18 hodin ve sboru v Praze-Střešovicích a uskuteční se při ní i diskuse s lidmi, kteří sami mají s migrací či

tům). Proto se na něm budou podílet i lidé, kteří sami přišli z jiné země.

Lidé na útěku sice zmizeli z novinových titulků, ale nezmezili ani od hradeb Evropy ani z jejích zemí. Stále hledají svoje místo k životu. Výstava *Bůh miluje cizince* chce být výzvou k tomu, abychom znovu promysleli svůj vztah

přímo uprchlictví zkušenost. Po tematickém koncertě bude možné si výstavu prohlédnout a ochutnat přitom cizokrajné dobroty. Program vernisáže připravujeme ve spolupráci s projektem DOMA (Diakonie otevírá možnosti azylan-

k cizincům, ať už je jejich životní zkušenost jakákoli. Přesvědčivě přitom ukazuje, že existuje-li skutečně (tak často vykrádané) sousloví křesťanské hodnoty, pak mezi ně laskavá pozornost k cizincům, zvláště k těm v tíživé životní situaci, rozhodně patří.

Chcete-li uvést výstavu ve svém sboru (nebo jinde), kontaktuje Janu Špinarovou na adrese ekumena@e-cirkev.cz. Pozor, termíny se naplňují! Pokud byste výstavu u vás chtěli doprovodit vlastní vernisáží nebo jiným programem, buďte kreativní nebo se na nás obraťte pro inspiraci.

Michael Pfann

VZDĚLÁVÁNÍ

Bibliolog: výlet do biblických příběhů

Vžít se do role a společně prožít

S výjimečnou metodou kolektivního výkladu Bible, nazvanou „bibliolog“, se mohli seznámit účastníci kurzu v rámci vzdělávacího projektu Venite.

Intenzivní výukový týden, během něhož se potenciální budoucí lektoři bibliologu školili, se konal pod vedením zkušené německé lektorky Susanne Wolf v polovině srpna v Kutné Hoře.

Susanne Wolf popsala metodu jako společné rozmýšlení toho, co stojí mezi řádky. Za samotným textem Písma totiž nacházíme ještě to nepsané: atmosféru, pocity a emoce jednotlivých účastníků biblických příběhů.

Posluchači pod vedením zkušeného moderátora společně čtou text a v určitém momentu vstupují sami do scény, vžívají se do role aktérů

biblického vyprávění, sdílejí pocity a rozvíjejí myšlenky, které se na scéně objevují. Dostávají roli jedné z postav. Mohou být učedníci, vysílanými na cestu, tajně pozorujícím celníkem Zacheem, chlapcem, který dětskýma očima nevěřičně sleduje nasycení pěti tisíců, i samotným Ježíšem...

Společné prožívání příběhu a nasvědování tématu z různých perspektiv jej pomáhá pochopit. Metoda vychází z bibliodramatu, ale je jednodušší a moderátory se mohou stát jak teologové, tak laici. Susanne Wolf jako farářka využívá metodu i v rámci bohoslužeb při kázání.

Smyslem současného kurzu bylo vyškolení certifikované vedoucí, kteří by bibliolog pomohli zavést i v rámci naší církve. **Jiří Hofman**

HORSKÝ DOMOV V LÉTĚ

Herlíkovické výpravy a rozpravy

Na počátku byl nápad nabídku herlíkovického střediska více využít. Nejen bydlení a stravování, nejen prostředí Krkonoš, ale i nabídku blízkého kostela. Tak se zrodil plán spojit kostel s dalším programem, a vznikla tak mírně neoficiální záležitost, zveřejněná přes Facebook, inzerci v Českém bratru a plakátky na různých místech.

A tak se v týdnu od 9. do 15. června v Horském domově setkala 16 zájemců. Byla pro ně připravena ranní zamyšlení v kostele a výpravy s *nordic-walking* hůlkami. Zatímco vcházení do kostela žádnou přípravu nepotřebovalo, výpravám předcházela zevrubná instruktáž, týkající se správného užívání hůlek, stylu chůze a seznámení se všemi jejich výhodami. Takové výpravy, kromě jejich délky a počasí, neměly mít nevýhody žádné.

Skupina turistů přijela v sobotu. Neděle si žádala zvláštní péči, byla proto věnována prohlídce střediska, téměř polovina účastníků tam totiž byla poprvé. Následovaly předpolední bohoslužby a po

obědě přišel čas přípravy na první výšlap. A tak to šlo den za dnem.

Programy

Témata rozprav byla obecná, týkala se lidského života, prostupovaného vírou v Krista (život v těle a život z Ducha, ohrožení, pokušení, člověk v krizi apod.). Konkretizaci výkladů dotvářely videomateriály, kterých se k ilustraci nabízí nepřeberně. Hodně bylo zpěvu, také díky tomu, ►

že mezi účastníky byli udatní hudebníci s širokými schopnostmi, jejich doprovod ke zpěvu nejen vybízel, ale rovnou provokoval. Večery bývaly volnější, s obvyklým a výrazným podílem zpěvu a také s časem na zvěst ochranovských Hesel, s četbou

na dobrou noc a jedním filmovým představením. Pochopitelně také bylo dost času na roztodivné rozhovory a veselí.

Krkonošské kilometry s holemi

Výpravy byly hutné, nachodili jsme asi 60 km. Trasy byly vybírány uvážlivě, také s ohledem na momentální stav účastníků. Většinu programu jsme absolvovali všichni spolu. Mimořádná zkušenost byly výpravy s nevidomou účastnicí, která díky svému průvodci obdivuhodně zvládala i hodně náročné terény, např. Labský důl nebo údolí Čertovy strouhy. Ohlas na pobyt byl výrazně přejný, s žádostí, aby se příští rok konal opět. Bylo

to mj. proto, že se účastníci uměli spolu domlouvat o programu, takže dokázali otevřeně odmítnout túru na Sněžku v délce cca 30 km a zároveň přiznat potřebu regenerace sil, čemuž vyšla vstříc návštěva firmy Rautis v Poniklé, vyrábějící vánoční ozdoby, nebo zajímavý výklad o kávě, spojený s ochutnáváním jejích různých druhů.

Těžko by se taková věc podařila, kdyby Horský domov neposkytoval náramné prostředí díky obětavé péči správců Benjamina a Olgy Klineckých.

Na pobyt byli účastníci lákáni poznámkou, že

je jednoduché naučit se s hůlkami chodit a těžké že je skončit. Možná, že někteří přijížděli s otázkami a nejistotou, končit nejen s výpravami se však chtělo málokomu. I kdyby se už tato událost neopakovala, může být pobídkou nejen pro členy sborových bublin, ale doširoka s pozváním kohokoliv. Protože Horský domov chce být domovem pro známé i nové, pro všechny! **Miriam Batlová a Joel Ruml**

LÉTO V BĚLČI

Církev živě

**V Táboře Jana Amose Komenského v Bělči nad Orlicí
na přelomu července a srpna 2018**

Zatímco loňský ročník vzdělávacího evangelizačního kurzu pro všechny generace nesl ve štítě heslo „A dám vám nové srdce“ (Ez 36,26), v letošních tropických vedrech jsme čerpali po celý týden posilu z toho, že „Tomu,

kdo žízní, dám napít zadarmo z pramene vody živé“ (Zj 21,6).

Od soboty 29. července do soboty 4. srpna, po celou dobu nás provedli hlavní organizátoři Radim Žárský a Petr Chlápek, kteří v této funk-

ci působí již od roku 2016. S organizací pomohl i farář pražského korejského sboru Kwanghyun Ryu, který s sebou přivedl i zhruba dvacet šikovných korejských kluků a děvčat.

Každý den byl orámován ranním a večerním ztišením v „kapli“ Pellarce. Prostý prostor „kaple“, spoře večer osvětlený svíčkami, rozmístěnými ve tvaru kříže na umetené podlaze, se každodenně plnil zpěvem písní z Evangelického zpěvníku, Dodatku i ze zpěvníku Svítá.

Neděle patřila našemu Pánu

V největším počtu jsme se zúčastnili bohoslužeb ve sboru v blízkých Třebchovicích pod Orebem. Dvě další skupinky se podívaly do sborů o něco vzdálenějších, do Kláštera nad Dědinou a do Semonice.

V Třebchovicích nám posloužil Slovem farář Kwanghyun Ryu (s překladem faráře Radima Žárského). Jako text si vybral Sk 16,16–34, všem známý příběh Pavla a Silase o jejich uvěznění a o zemětřesení, které všechny zbavuje pout.

Program pro každého

Od pondělí do pátku pak pokračoval peloton programů pro děti, školáky, mládež i dospělé. Po celou dobu nás také provázela melodie písně „Vzhůru, pojďme k vodám“. A s ní se objevovala stále rozesmátá, rozevlátá kytaristka, flétnistka, dirigentka, zpěvačka Martina Pecnová v dlouhé, široké sukni, se slamáčkem na hlavě či na zádech.

Od pondělí do pátku se střídali naši hosté. Již v neděli večer nám RNDr. Petr Rybář okomentoval vlastní video z cesty po Ugandě přes čtyři národní parky až k místu, kde ještě v přirozeném prostředí žijí horské gorily. V pondělí se nám věnoval farář Pavel Pokorný, člen synodní rady. Touha po Bohu existuje jako touha po prameni té vodě, řekl. A proč by se nemocná společnost měla obracet právě na církev? Protože Bůh je bohatý. Večer patřil Šimonu Zoubkovi, jenž vyprávěl o svých pobytech v Izraeli. V prvním se stal pomocníkem izraelské armády, v čase druhého stavěl na jihu země stezku pouští.

Úterý s hudbou a zpěvem

Úterý patřilo celičké našemu církevnímu kantoru Ladislavu Moravetzovi. Přednášel, hrál a zpíval. A učil. Večer pak koncertoval, zahrál svou skladbu, zpíval, dal prostor ke zpěvu i nám, takže jsme se při jeho vystoupení nezaslouženě cítili jako spoluúčinkující. Za své večerní vystoupení sklidil Ladislav Moravetz několikrát bouřlivý potlesk a po dvaadvacáté hodině vyrazil svým autem do tmy, aby se ještě za relativního chladku dostal domů na východní Moravu.

Korejská středa

Ten den bylo vše v režii Korejců. Od ranního zvonění až po korejský film v nočním kině, ilustrující současné problémy obyvatel korejského poloostrova. Dopoledne nám br. farář Ryu přiblížil historii křesťanství v Koreji od 18. století, hovořil o raných náboženstvích i o religiozitě dnešní. V Koreji je dnes celkem 15 milionů křesťanů, protestantů je 20 % a katolíků 8 %. V zemi jsou i budhisté, ale nejvíce je ateistů – 56 %.

Večer jsme slyšeli o současné situaci mezi oběma korejskými státy. V letošním roce všichni cítí vát nový vítr a mají veliká očekávání. Hlavně doufají v uskutečnění dubnové Deklarace o míru, prosperitě a sjednocení.

O misii

Ve čtvrtek nás navštívila, nikoli poprvé, sestra misionářka z katolické církve Jana Ungerová. Vyprávěla o svém životě, o mladším postiženém bratrovi, o setkání ve třinácti letech s Mat- ►

kou Terezou v Brně. Dozvěděli jsme se i o jejím školení na misionářku na ostrově Malta.

Večer se nám ještě představil Vojtěch Berger, bývalý člen zahraniční redakce Českého rozhlasu

pro Slovensko a Rakousko, od loňska investigativní novinář v „Hlídacím psu“, a Michal Otřísal, kameraman České televize, dnes v důchodu pracovník televize Noe. V pátečním dopoledni jsme pak s oběma probírali současnou situaci.

Páteční večer na rozloučenou patřil všem. Ve velké jídelně se rozehrálo velké představení. Od

těch nejmenších, hravých, nadšených a bezprostředních děcek přes tiché a jímavé dvojhlasé písně sborečku, přes korejské vystoupení s prvky asijských obranných sportů až po svižné diskotékové představení členů skupiny Ten Sing.

Loučení

V sobotu ráno v „kapli“ při děkovaných modlitbách bubnovaly padající žaludy do plechové střechy takřka nepřetržitě. Boží příroda žíznila po vodě. I za ni jsme se modlili v našich přímlovách. Dopoledne jsme se ve stínu vysokých stromů za velkou letní jídelnou sešli k bohoslužbám s večerí Páně. Při bohoslužbách ještě zazpíval sboreček i mládež. Slovem požehnání jsme pak byli vybídnuti: „Jděte v pokoji, neboť nad cestou, na kterou jste se vydali, bdí Hospodin.“ (Sd 18,6)

Konce bývají většinou smutné. Tenhle se ale tomuto konstatování vymykal. Slíbili jsme si, že pokud nám Pán zdraví zachováti ráčí, sejdem se za rok znovu. A rádi.

Jiří Matějka

ŽIVÁ MEZINÁRODNÍ I MEZICÍRKEVNÍ EKUMENA

Pohraniční cesty jsou cesty smíření

Pěší česko-německá víkendová pouť

V sobotu o posledním červencovém víkendu se sešli poutníci, aby vyrazili na tradiční pohraniční pouť. Cesta začala krátkou pobožností v kostelíku v německém Deutscheinsiedelu. Další zastavení bylo na české straně v Mníšku, další duchovní slovo bylo u morového kříže. „Pohraniční cesta smíření“ nás dále vedla podél větrných elektráren do Nové Vsi v Horách ke kostelu sv. Michala. Poslední úsek vedl zpět na německou stranu hranice, kde byla krátkou pobožností v kostele „Dobrého pastýře“ zakončena první část pouti. Na všech jmenovaných zastávkách zazněly modlitby, zpěv a biblické texty.

Všichni účastníci byli nadšeni, a tak jsme mohli v počtu 26 osob v neděli ráno vykročit na druhou část pouti. Cesta začala v devět hodin ráno a vedla přes Salzweg, památník Ecce-homo a Horu svaté Kateřiny, kde byla malá pobožnost. Pak jsme vyrazili kolem památníku sv. Nepomuku a vystoupali k „Nebeskému žebříku“ a dále do kostela Nejsvětější trojice v Malém Háji. Tam byla připravena závěrečná ekumenická bohoslužba, kterou vedl českobratrský farář Šusták a katolický biskup Czerny. Německou stranu zastoupil kázáním luterský farář Harzer a katolický farář Tschöpe, jenž spolu s biskupem Czerným vedl liturgii. Přítomen

byl i kněz z Guatemaly. Závěrečné bohoslužby rámovaly skladby pozounérů a zpěv pěveckého sboru. Dojmy poutníci nechávali doznít u připraveného občerstvení v tradičním německém stylu *kafe a kuchen*.

Pohraniční cestu smíření organizují obce, farnosti a sbory, ležící přímo na hranici mezi Českou republikou a Německem. V této oblasti přinesly novodobé dějiny mnoho bolesti na obou stranách. Vtkročil tudy Wehrmacht do Sudet, v roce 1945 tudy prošlo bezpočet uprchlíků a odsunutých, v roce 1968 tudy jely tanky na Prahu. V pouti smíření, která sestává z přechodu hranic a zastávek s krátkými pobožnostmi v českém a německém jazyce, chtějí účastníci poukázat na to, že předsudky a zatvřelost srdce je možné překonat.

Na základě textu Dorothee Jakobové zpracovala

Daniela Ženatá

SBOR PROSEČ U SKUTČE

Prosečská archa

Biblická symbolika ve farním parku

V neděli 24. června odpoledne v Proseči nepřešlo, což jsme velmi uvítali. Ve farním parku se během tohoto odpoledne totiž sešlo kolem 250 lidí, z toho velká část dětí. Mnohé z nich byly v kostýmech různých zvířat, trochu si zasoutěžily,

daly si palačinku nebo párek v rohlíku a pak v jednu chvíli se nalodily na archu. Nebe bylo zatažené, z reproduktoru se ozvalo zahřmění a pak zvuk blížící se bouře. Na archu se vešla všechna zvířata, ale bylo to natěsno. ►

Dřevěný útulek pro malé i velké

Jak archa v Proseči vypadá, můžete vidět na fotkách. Udělat ve farním parku něco pěkného jsme na staršovstvu plánovali už dávno, sám si už ale přesně nevybavuju, kdo s tímhle nápadem přišel. Nejdřív nás napadlo udělat dětské hřiště, nakonec se ale nápad přeměnil do podoby udělat něco pro děti, co by ale zároveň bylo umělecké dílo a mělo by biblickou symboliku. A protože ve sboru máme architektku a v našem městečku je umělecký řemeslník a oba se těchto rozhovorů od počátku účastnili, nakonec podle jejich návrhu vznikla mohutná dřevostavba, stylizovaná jako Noemova archa, v níž a na ní si můžou hrát děti a zároveň dobře poslouží jako pódium nebo jako prostor k posezení. A podpalubí už bylo několikrát dětmi prověřeno jako místo na přespání. Navíc celý farní park archa velmi dobře doplňuje.

Pro veřejnost otevřeno!

Nutno dodat, že tento objekt mohl vzniknout díky smlouvě, kterou farní sbor uzavřel s městem Proseč. Město se zavázalo vznik archy finančně zabezpečit a sbor se zavázal, že upraví park, obnoví v něm zeleň, opraví plot a park poskytne i veřejně, a s návštěvním řádem. Město i sbor smlouvu dodržely a díky tomu vzniklo v Proseči velmi pěkné místo, jehož dominantu je zároveň starobylý symbol Boží záchrany ze všeobecné zkázy.

Církevní otec Aurelius Augustinus pokládal Noemovu archu za předobraz církve. Proto má

svůj dobrý smysl i to, že prosečská archa stojí jen pár metrů od kostela, a dotváří tak „evangelický areál“, který je vedle kulturně chráněného kostela tvořen i přílehlým hřbitovem s meditační zónou a další kulturní památkou, starou evangelickou školou. V městském parčíku pod starou školou je pak památník místním obětem holocaustu. Prostě když přijedete do Proseče, vyplatí se navštívit kout v okolí Českobratrské ulice.

Při slavnostním otevření bylo v kostele plno

Slavnostní otevření archy vyvrcholilo muzikálem *Kapitán Noe a jeho plující zoo* od Josepha Horovítze, který v kostele zahrálo a zapívalo kolem třiceti hudebníků pod vedením Jana Juna. Vedle uměleckého zážitku bylo pro mě zážitkem i to, že tak plný kostel jsem za těch deset let, co jsem v Proseči farářem, ještě nezažil.

Mám radost z toho, že úsilí všech, kteří se podíleli na úpravách parku, na vybudování archy i jejím slavnostním otevření, se setkal s velkým zájmem a pozitivními reakcemi. Když píšu tento článek, doléhají ke mně hlasy dětí, které si na arše hrají. A uvědomuju si, že vytvořit a poskytnout lidem pěkné a zajímavé místo představuje hodnotu, do které stojí za to investovat. Prosečská archa a farní park tak můžou, mimo jiné, být kladnou odpovědí na otázku, kterou kdysi dávno zformulovala v jedné své písni skupina Kapatult: „Co děti, mají si kde hrát?“

Lukáš Klíma

SBOR CHRÁST U PLZNĚ

Ekumena v polích

Bohoslužba požehnání mezi vesnicemi u litinového kříže

Po polní cestě, lemované obilnými lány s vlčími máky a kopretinami, kráčeji proti sobě dvě procesí. V čele jednoho kněz v bílé albě se štólou, v čele druhého farář v černém taláru s tabulkami.

V jednom průvodu jdou z Chrástu českobratrští evangelíci, v druhém z Dýšiny římskokatolíci. Všichni zpívají *Ave crux, spes unica* (Zdráv buď kříží, jediná naděje). A scházejí se u litinového

kříže s pozlacenou soškou Krista a kamennou podsadou.

Obyčejně se k článkům hledají ilustrační fotografie. Tento text ale vzniká spíše jako komentář k přiložené fotografii. O první prázdninové sobotě se u kříže na obnovené polní cestě mezi Dýšinou a Chrástem na severním Plzeňsku uskutečnila bohoslužba požehnání, k níž se shromáždili lidé z obou farností.

Setkání u Kristova kříže

Dílo na své uskutečnění od zrodu myšlenky čekalo asi rok. Někdo přišel s nápadem, jiný sehnal kámen, další nechal odlít kříž nebo pomohl celé zastavení zbudovat. Proč? Je to působivé místo s výhledem do širého kraje s osmi rozesetými obcemi. Nachází se na spojnici dvou sousedních obcí. A – to je smysl oné fotografie – je to obraz

pomenout, bratří, evangelium... Odevzdal jsem vám především, co jsem sám přijal, že Kristus zemřel za naše hříchy podle Pisem a byl pohřben; byl vzkříšen třetího dne podle Pisem...”

Tradice?

Dnes se i u nás obnovuje řada sakrálních staveb – za státní či evropské dotace, případně z iniciativy místních nadšenců, kteří tak projevují úctu k odkazu předků. Ale to je něco úplně jiného než to, co jsme zažili na oné polní cestě. Tradice – to nejsou památky, muzea a staré zvyky. Doslova to znamená: předávání. Předávání víry jako živý, osobní a nikdy nekončící proces.

Tradice znamená něco předat dál. Ale nejprve to něco musím sám přijmout, přijmout za své. Křesťanství obsahuje mnoho košatých i strohých tradic, ale nakonec jde o to jedno – evangelium,

skutečné ekumeny, která není jen vzájemné tolerování a pěstování dobrých vztahů nebo spolupráce v diakonii, ale společné sklonění u paty Kristova kříže jako společného základu a středu.

Ekumena v křesťanství odcizených západních Čechách – to ale není jen modlitba a úsilí o jednotu církve. Je to především úkol společného svědectví. To také zaznělo v promluvě na starobyrou „formuli víry“ ze začátku 15. kapitoly 1. listu apoštola Pavla do Korintu: „Chci vám při-

radostnou zprávu o Ježíši Kristu. Rozvedené do dvojediného: zemřel za nás a vstal z mrtvých.

Hlouček lidí se pomalu rozchází. Už to nejsou organizovaná procesí dvou společenství. Lidé se nevracejí ke „svým“ kostelům, ale promíšené do svých obcí, kde v jejich svědectví o Kristu už nehraje roli, z kterého „ovčince“ jsou. A kříž beze slov křičí uprostřed polí a jeho stín se sklání nad cesty nás všech.

Karel Šimr

SBOR HRABOVÁ

Přijďte se rozhlédnout po kraji nebo po hvězdách

Kostelní věž s hvězdárnou slavnostně otevřena

Ráda bych podala radostné svědectví o dokonaném díle jednoho malého statečného venkovského sboru.

Sbor se nachází v Hrabové nedaleko Šumperka a v polovině června se zde konalo slavnostní otevření rekonstruované věže a hvězdárny kostela.

Monumentální funkcionalistickou stavbu, vystavěnou v letech 1923–1933, projektoval známý

architekt Oldřich Liska, a to na podnět vikáře Rudolfa Šedého, který hrabovský sbor založil. Stavba je Ministerstvem kultury České republiky zařazena do seznamu kulturních památek.

Současný hrabovský farář Jana Hudce lze bez nadsázky považovat za pokračovatele díla Rudolfa Šedého. Svým elánem, vytrvalostí, pevností a neochvějností víry v dílo ku slávě našeho Stvořitele dokázal i on přimět nejen tamní sbor, ale i občanskou společnost a administrativní správu ke spolupráci. Vyvolal v lidech nadšení a vůli vzkřísit k životu rozpadající se objekt, zasel do mnoha netknutých či dřímajících duší zprávu o Ježíši Kristu a zažehl v malé obci ohnisko naděje.

V dnešních časech, které postrádají entuziasmus, jenž by se podobal dobám pana vikáře Šedého, jde o dílo odvahy, dílo vzdoru, dílo příkladu pro nás ostatní. Pane faráři Jane Hudci, děkujeme vám.

Hana Magyarová, členka sboru v Zábřehu na Moravě, foto Alois Rozsíval

PŘED 50 LETY

Výprava do Taizé v roce 1968

Historicky první návštěva z komunistické východní Evropy

Několik evangelíků, většinou z Chodova u Karlových Varů, se 5. července 1968 vydalo na cestu do francouzského Taizé. Pod vedením Alfréda Kocába s jeho rodinou vyjeli vlakem přes Cheb do německého Darmstadtu. V Německu měli domluveno ubytování v různých sborech, všude je s radostí vítali. V Mainsenheimu mohli cestovatelé obdivovat stavbu 1000 let starého, velmi dobře udržovaného kostela.

Za překročení stanovené doby průjezdu, která byla dva až pět dní, je pak ale ve Forbachu zadrželi celníci. Následovalo velmi přísné jednání, vysadili všechny z vlaku, telefonicky se jednalo s nadřízeným prokurátorem. Ten byl naštěstí Čechům příznivě nakloněn a velmi lidsky a laskavě odpustil.

Další zastávka – Paříž. Nezklamala, ohromila vším, některé muže i Francouzky. Po dvou

dnech pokračuje skupina vlakem na jih, kde ji očekává na nádraží bratr Rudolf. Naložil všechny i s kufry do automobilu, který neměl daleko do vaku, a zavezl je do kláštera v Taizé. Tam je bratři ubytovali v hostinských pokojích a bratr Rudolf se o skupinu celou dobu staral.

Češi v Taizé. Uprostřed v manšestrácích bratr Rudolf.

Kostel v Taizé je pro Čechy velmi moderní stavba, připomínající loď. Nádherná jsou okna z barevných skel s biblickými motivy. Bohoslužby jsou ráno od půl osmé do dvanácti a večer od sedmi do desíti. U vchodu dostane každý do ruky svíčku a texty písní. První bratr zapálí svíčku a oheň si postupně předávají všichni, až se celý kostel rozzáří.

Jedním z nezapomenutelných zážitků pak je osobní přijetí a uvítání představeným kláštera Rogerem Schützem. Uvítání bylo významné,

neboť se jednalo o historicky první výpravu z východní Evropy.

Bratři v klášteře vyrábějí krásnou a vkusnou keramiku, a tak si každý něco malého (ze skromného devizového přídělů) koupil na památku.

Po nezapomenutelném pobytu v blízkosti Božího slova a v blízkosti bratří v klášteře se skupina vydává na zpáteční cestu. Jede se přes Marseille, kde se všichni s radostí, většinou poprvé, koupají

francouzská vesnice Taizé v roce 1968

ve Středozemním moři. Odtamtud pokračují přes Ženevu, kde si také dělají krátkou zastávku.

Do ČSSR se vrací po dvou týdnech plni naděje a zážitků. Díky Alfrédu Kocábovi.

Okupace v pozdním létě 1968 další plány nebo možnou příští návštěvu Taizé ukončila.

Vlasta Nedvědová (čerpáno z deníku Zdeny Coufalové díky její sestře Bláze Kadlecové)

CÍRKEV ZPÍVAJÍCÍ

Antropologické aspekty v hymnologii

Jak člověk ovlivňuje hudbu a hudba člověka

Hymnologie jakožto hudebně-teologická věda se nezabývá jen církevními zpěvy a zpěvníky z minulých dob, ale sleduje vývojová stádia různých žánrů, zkoumá současný stav a tendence

církevní hudby, využívá poznatky z jiných oborů jako např. antropologie, sociologie, psychologie. Liturgie a spiritualita se studují také z perspektivy antropologie, vědy o člověku. Pozornost ►

teologů se obrací na člověka, který je povolán, aby vstoupil do tajemství duchovního života. Zkoumání dnešního člověka je oblíbené téma právě i současné hymnologie.

Podíl hudby na vývoji člověka

Náboženství a hudba jsou antropologické faktory, na vývoji člověka se skutečně podílejí. Hudba je univerzální lidský jev, je to součást světa idejí, je označována za vyšší fázi evoluce. Poslední antropologické poznatky potvrzují, že náboženství a hudba jsou produkt nevědomého myšlení a na této úrovni spolupracují. Nevědomé myšlení probíhá neustále na pozadí vědomého a má vliv na lidské konání.

Hudba se může stát do jisté míry důležitým dorozumívacím jazykem lidstva, a sehrávat tak svou roli v mezináboženském dialogu. Přestože na světě existuje několik hudebních systémů, moderní tonalita se svým dvanácti půltónovým systémem se stala velmi rozšířenou na celé planetě.

Zpěv, jak individuální, tak společný, je s náboženskými rituály od nepaměti spojen. Tzv. vokální kapacita člověku umožňuje vyjádřit navenek duševní rozpoložení, pocity. Šířka pásma hudební působivosti je rozsáhlejší než šířka lidského vědomí a poznání. Hudba působí v tělesné rovině, vyvolává tělesné změny, má vliv na dýchání, na srdeční tep, na elektrickou aktivitu centrálního nervového systému, na elektrogalvanickou reaktivitu kůže, vyvolává změny svalového tonusu a také podněcuje imunitní systém. Při silných hudebně-duchovních zážitcích dochází k uvolňování endorfinu, čímž vzniká v duši člověka pocit štěstí, příjemně prožitý okamžik. Lidstvo projevuje odedávna tendenci využívat hudbu k vypodobnění hodnot, jako je pravda, harmonie nebo dobro. Aristoteles tvrdil, že to dobré si osvojíme skrze radost z dobra a skrze hudbu, čímž ukazuje na přirozenou příbuznost mezi duší, harmonií a rytmem. Také Platón napsal, že rytmus a harmonie nejvíc pronikají do nitra duše, nejvíce se jí zmocňují a činí člověka ušlechtilým. Apoštol Pavel, když hovoří o ctnostech (milosrdný soucit, dobrota, skromnost, pokora a trpělivost), propojuje je se zpěvem: „S vděčností v srdci oslavujete

Boha žalmy, chválami a zpěvem, jak vám dává Duch.“ (Ko 3,16 b)

Působivost hudby a její síla

Hudba je energie, dynamická síla, využitá v náboženských funcích. Melodie je proudící síla (Ivan Poledňák). V náboženských kultech se hudba využívala jako aktivní činitel na vystupňování náboženského zážitku a horlivosti pro danou náboženskou ideu (Juraj Lexmann). V křesťanském pojetí se hudba využívá k uměleckému vyjadřování

krásy a velebnosti Boha a také jako projev chvály a vděčnosti za vše, co Bůh pro člověka koná. K využívání rozmanitosti hudebních projevů však byli křesťané zpočátku opatrní, protože se chtěli odlišit od pohanských kultů. Rané období jednoduchého zpěvu, doprovázeného lyrou a prokládaného prostou recitací modliteb a biblických textů, však netrvalo dlouho. Prostředí helénistické hudební kultury, v němž křesťané žili, se stalo jakýmsi katalyzátorem, který vývoj křesťanského zpěvu urychlil.

Tak jako izraelský lid převzal některé poetické formy či motivy okolních národů, tak i křesťanská hudba převzala některé elementy z prostředí antické kultury. Tak docházelo k postupným změnám: akulturace (vzájemné ovlivňování kultur), inkulturace (přebírání prvků z jiné kultury), transkulturace (postupná proměna kultury následkem vnějších vlivů) nebo synkreze (úsilí o propojení různých myšlenkových či estetických proudů). Po r. 313, kdy se křesťanství stalo státním nábožen-

stvím, nastal tvořivý rozmach liturgického zpěvu. V době středověku se ustálil nejen gregoriánský chorál, ale zrodil se také umělý vícehlas, který pak převzala renesance. V baroku se začaly používat hudební nástroje a skladatelé komponovali hudbu podle afektů textu. Další etapy vývoje křesťanské hudby dokládají fakt, že tradice, přestože se jeví jako stabilní fenomén, je schopna změny, modernizace či aktualizace.

Hudba církevní, nebo světská?

Od prvních staletí církve se neustále řeší otázka rozdílu mezi hudbou církevní a profánní (světskou). Takové rozdělování se má týkat především textu (komu nebo o čem se zpívá?), nikoliv hudebních prvků. Mnozí dnešní autoři a také interpreti církevní hudby se snaží onu hranici mezi hudbou církevní a profánní překračovat. Není to lehké, patří k tomu nejen odvaha, ale také znalost poměrů a promyšlená strategie. A tak se může stát, že neobvyklá forma nebo neobvyklé zpracování nové písně bude od některých lidí z církve kritizováno, protože mají obavu, že se písně zesvětšťují. Přitom jde

o novou formu chvalozpěvu, která chce oslovit zrovna tak. Jeden z protagonistů, který s tímto fenoménem bojoval, byl Dietrich Bonhoeffer (1906–1945): „Církev musí jít ze své stagnace ven. Musíme se na volném vzduchu konfrontovat se světem. Musíme také riskovat, říkat napadnutelné věci, když skrze to dojde k řešení důležitých životních otázek. To tajuplné není to nekonečně vzdálené, ale náš bližní.“

Dnešní skladatelé a básníci se mají zabývat otázkou, zda lze dát církevním písním takový zvuk, který by byl přijat světským myšlením, aby se tak křesťanské poselství v sekularizovaném světě zvýraznilo. V dnešní literatuře najdeme celou řadu zajímavých děl, kde symbolická řeč básní by se mohla stát impulzem pro novou církevní tvorbu. Mnohé texty například Jiřího Pejly jsou dokladem toho, že dnešní literární tvorba přináší do evangelického prostředí něco nového. Církevní písně mají mít jasné poselství, ale zároveň mají mít takovou podobu, aby oslovily svět. Velmi trefně to vyjádřil Jochen Arnold: „Všímejme si dobrých účinků hudby a použijme je v bohoslužbě.“

Ladislav Moravetz

MODERNÍ SAKRÁLNÍ ARCHITEKTURA VII – ZAHRANIČNÍ EXKURZ

Slovenské artikulární kostely a synagoga v Žilině

Promlouvající minulost i unikátní moderní umění

Dříve než čtenáři přiblížím architektonické zážitky ze své dovolené na Slovensku, rád bych se ještě vrátil k reakcím na poslední díl seriálu o díle Jiřího Zejfarta.

Nevyjádřil jsem se zcela šťastně o jeho malbě rozsévače v Miroslavi, skryté v nefigurativní šifře. Je třeba ocenit jeho originální a zcela legitimní nápad svobodného ducha umělce zakódovat takto pozorovateli biblické podobenství. Nicméně au-

tor mohl počítat s tím, že šifry se mohou vykládat různorodě. Nedomnívám se, že evangelické umění musí motiv skrývat, ostatně i Tomáš Mazáč ve své nové knize o československém výtvarnictví píše o jiném ztvárnění biblického podobenství, a to o zcela figurativním motivu milosrdného Samařana od Zbyňky Honzala v Jindřichově Hradci. To je také teologicky zcela legitimní. Polemizoval jsem spíše s Mazáčovou knihou než se Zejfartovým dílem. ►

Zejfart podle svých vlastních slov upravit a vybavil více než čtyřicet modliteben a kostelů ČCE a stojí za to se s jeho dílem seznámit. Nemám přehled o místech, kde pracoval, a proto prosím čtenáře o fotografie a další podklady k článku o díle Jiřího Zejfarta pro některé z dalších čísel Českého bratra.

Pět artikulárních kostelů na severním Slovensku

Rád bych ale po prázdninách ještě psal o zážitcích z letních cest, které pro milovníka architektury na bázi dřeva (ale i betonu) byly opět podnětné. Po loňské návštěvě švýcarské sakrální stodoly – dřevěné Archy v Grandchamp (ČB 9/2017) mě tentokrát zaujaly luterské artikulární kostely na severním Slovensku. Zachovalo se jich jen pět a některé jsou na seznamu dědictví UNESCO. My jsme navštívili tři: v Pooraví – Lštění a Istebném (ten doporučuji, výklad vám podá milá paní farářka) a potom turisty nejvíce navštěvovaný, svými rozměry impozantní chrám ve Svätom Kríži u Liptovské Mary pod Nízkými Tatrami.

artikulární kostel v Leštínách

Artikulární kostely nápadně připomínají naše toleranční modlitebny, jsou však téměř o 100 let starší. Jejich „toleranci“ si vynutili povstalci proti císaři Leopoldovi na sněmu v Šoproni roku 1678. Svolení ke stavbě 38 protestantských kostelů bylo zakotveno ve sněmovních zákonných člancích (artikulech), odtud pochází i jejich název. Kostely musely být stavěny na okraji obcí nebo za hradbami měst, na jejich výstavbu nesmělo být použito

kostel ve Svätém Kríži

ani kamenů ani železa (včetně hřebíků), což mělo snížit jejich trvanlivost. Kostely nesměly mít věž ani zvony a nesměly mít vchod z ulice. Nepřipomíná to něco? Zdá se, že autoři tolerančního patentu o sto let později opisovali. Také přezíravost vůči dřevu jakožto stavebnímu materiálu dodnes přetrvává. Stará Kunzárna v Herlíkovicích by mohla vyprávět.

Architektura těchto luterských kostelů byla ovlivněna slezským vzorem, kde církev augsburského vyznání měla větší svobodu. Zajímavá je i výzdoba interiéru těchto staveb. Řada krásných maleb na plátně nebo přímo na dřevěném obkladu stěn může otevřít českému evangelíkovi, zvyklému na strohé prostory, nové obzory o šíři spektra evangelického umění. Motivy obrazů jsou ale přísně christologické nebo ztvárňují biblické podobenství, často jednoduše a přímočaře; autory některých obrazů byli zřejmě místní lidoví umělci. Zobrazení svatých jsem si nevšiml. Pro slovenské luterány jsou obrazy zcela běžná součást výzdoby sakrálních staveb. Oltářní obrazy jsem viděl i v později postavených kostelech v Liptovském Mikuláši nebo ve funkcionalistém chrámu v Žilině. Funkcionalismu by ale slušelo modernější pojetí oltářního obrazu. Stávající obraz mi spíše evokoval barvotiské stereotypy zobrazování Krista v 19. století a musím přitakat úvahám Tomáše Mazáče, že zobrazení Krista může „dogmaticky“ ustrnout v jedné formě a stylu. Nicméně jde spíše o otázku veřejného vkusu a poptávky než o teologické důvody.

Nová synagoga v Žilině

O to více mě v Žilině zaujala prázdnota železobetonové synagogy v těsné blízkosti evangelického kostela. Židovská obec v Žilině nebyla malá a neologická stavba (doslova v novém tvaru) je impozantní. Prázdnota prostoru dobře vyjadřuje hrůzu a oněmení ze zmizení židovského národa – teologii po Osvětimi. Nové expozice a dočasné umělecké intervence pak vyjadřují nový život a naději. V současnosti je synagoga v péči skupiny nadšenců jako stanice moderního umění podobně jako katolický chrám sv. Petra v Kolíně nad Rýnem nebo „naše“ evangelická umělecká stanice sv. Matouše v blízkosti Potsdamer platz v Berlíně, kterou jsem měl možnost také kdysi navštívit. Také zde nový život vyrostl na válečných troskách rozbombardovaných chrámů, které mohly znovu povstat z popela.

Přejme tedy hloubce prázdnoty sakrálního prostoru, která nemusí vyjadřovat jen nepřekonatelnou propast mezi člověkem a Bohem, ale

i příběh stavby. Přejme i lidovému umělci, který zachytil biblické podobenství na dřevě kostela

interiér synagogy v Žilině

pod Tatrami nebo modernímu umění a věčně snaze člověka zobrazit krásu i pomíjivost lidského života či naopak představy o spasitelském zásahu Boha v Kristu do života člověka.

Jan Kirschner

LÉTO 2018

S žižkovskými seniory v Chotěboři

Senioři ze sboru ČCE Praha-Žižkov 2 a „přespolní“ mohli ve dne 9.–17. června strávit v církevním středisku v Chotěboři pěkný týden.

Pobyt vedli farář Leonardo Teca a diakon Petr Haška, kteří měli ranní a večerní pobožnosti. Farář

Jaromír Strádal v té době studijně pobýval v Heidelbergu. Tématem pobytu byla píseň „V tvé síle, Pane Bože můj“.

Pravidelnou součástí programu byla cvičení v kruhu, která vedla sestra Jana Kučerová z Krakova. Jeden večer byl věnován výkladu o islámu a jeden sbírce věřířů jedné účastnice. Zajímavé byly ukázky afrických církevních a necírkevních zpěvů a tanců, jeden jsme si mohli pod vedením bratra Teca vyzkoušet. Mohli jsme se také zúčastnit výletu do osady Ležáky (vypálené 1942) a do Žďáru nad Sázavou.

O naše stravování se vzorně staral bratr Petr Klas se spolupracovníci, jeden večer jsme opékali vuřty. Cenné byly ovšem vzájemné rozhovory ve skupinách. Vděčně budeme vzpomínat a těšit se na příští setkání.

Bohuslav Vík

Do školy!

Patnáct škol Diakonie svým žákům znovu otevřelo brány. Co žáky letos čeká? Lze to odvodit z událostí uplynulého školního roku. Přinášíme vám tedy výběr školních událostí v podobě komentovaných fotografií.

Škola Čáslav – dýňový maraton

Díky rodičům a přátelům školy si žáci mohli dopřát práci s dýněmi, velkými plody podzimu. Dlabáním vytvořili originální světla, která po zbytek měsíce října zdobila školní vstup. A ani vnitřek dýní nepřišel nazmar. Recepty na polévku, palačinky anebo rychlou buchtu na plech dodaly třídní učitelky. Kdo přišel včas, mohl ochutnat.

Školy Dvůr Králové a Trutnov – pobyt v lázních

Týdenní ozdravný pobyt ve slovenských lázních ve Velkém Mederu patří k tradičním součástí školního programu. Plavání, dovádění

ve vodě i hry na hřišti nepředstavují jen relax, ale výrazně přispívají žákům k jejich rozvoji.

Škola Merklín – letní tábor ve školní budově

V Merklíně u Plzně se nezahlí ani o prázdninách, ve školní budově se totiž koná letní tábor. Během pobytu se konají různé hry a soutěže, od šipkované přes židličkovou, stopovanou, malování obrazů a pečení housek až po olympiádu. Horké dny se tráví v zahradním bazénu. Tábor končí pyžamovou diskotékou, zpěvem a hrou na kytaru. S akcí kromě zaměstnanců merklínské školy pomáhají i dobrovolníci.

Škola Ostrava Poruba – den s bublinami

Ve spolupráci s mateřskou školou Sluníčko pořádá ostravská škola bublinkový den. Na zahradě školky děti dovádějí s velkými bublinami a balóčky v nejrůznějších tvarech. Stihnou se i hry na pískovišti a zdolávání

prolézaček. Žáci diakonie odcházejí špinaví, ale spokojeni, a s velkým úsměvem na tváři.

Škola Plzeň – budování zahrady

U nové plzeňské školní budovy „U zámku“ je zděným plotem ohraničen pozemek, který přímo lákal k vytvoření zahrádky. Učitelé i žáci vytvořili soupis toho, co by rádi pěstovali. Pak vyměřili a zryli záhonky, zaseli semínka a sazeničky. Žáky práce pohltila. Sklizeň přinesla ředkvičky, kedlubny, saláty, hrášek – ale to zdaleka není vše! Teď v září se bude sklízet mrkev, meloun, cukety a dýně.

Školy Michle a Stodůlky – bombastický cirkus

Opravdová manéž, barvy, světla, hudba... Cirkus Bombastico je jeden z nejmenších cirkusů na světě, řadí se mezi tzv. „sociální cirkusy“. A zvířátka v něm neuvidíte. Svě umění, které předvedl žákům z pražských diakonických škol v Michli a Stodůlkách, používá k neformální výchově. Při představení diváci zpočátku sedí na židlích, ale než se nadějí, ocitnou se v kruhu mezi cirkusáky a stanou se součástí vystoupení. Točí talíři, chytají a házejí kroužky, tleskají, du-

pají. Pokud to vyjde, bude se takové představení letos znovu opakovat.

Škola Rolnička – školní projekt „Podzimní dny“

Nejdřív jednotlivé třídy musely vypátrat instrukce k celému dni, které byly v budově školy schovány. Potom ve všech třídách proběhla ochutnávka po- slepu. Žáci museli poznat třeba syrovou červenou řepu či pečené jedlé kaštiny. A pak v jednotlivých třídách nastalo vyrábění podzimních dekorací z přírodnin a to zabralo času nejvíce. Kromě toho měla každá třída ještě svůj zvláštní úkol – složit podzimní básničku, namalovat podzimní obrázek, vymyslet hádanku na téma podzim. Protože se všechny třídy moc snažily, byla pro každého žáka připravena medaile z bramboru. A nakonec se pouštěli draci.

Škola Hradec Králové – indiánský den

Hrát si na indiány není jen tak. Vyzkoušely si to děti ze školy v Hradci Králové. Vyráběly čelenky, dávaly si indiánská jména, soutěžili v jízdě na gumových skákacích konících. Udržet na nich rovnováhu dá práci! Tuhle disciplínu nezládne leckterý dospělý...

Adam Šůra

ÚVAHY O BUDOUCNOSTI

Quo vadis, ČCE?

Lepší asi bude zeptat se: Kam pluješ?
Církev je spíš loď než pocestný. Copak
může jednomu v podpalubí táhnout
hlavou?

A) pár zásad

B) pár konkrétních otázek

A

Mít napnuté plachty

Nejvíc jde o to udržet naději, že do plachet může přijít dobrý vítr, vítr Ducha. S velkou nadějí čekat, co všechno se může kvůli Ježíši Kristu, kvůli jeho příběhu, z jeho Ducha otevřít a změnit. Být vášnivě zvědav na to, jak se dá pointa křesťanské víry nově a živě formulovat a slyšet, jakou sílu může mít. Taková zvědavost by měla být vidět na farářích i lidech ve sborech. Tuhle dychtivost bych církví přál na prvním místě.

V církvi jsem totiž potkal dost „aktivistů“, které těšilo hlavně organizování akcí, ale ne jejich duchovní náplň (na programy pak odcházeli za „důležitějšími úkoly“.

Nehledět na hladinu

Důležité je taky, aby posádka lodi nehleděla na hladinu, ale k obzoru. Máme sledovat „proudý svět“, ale nevycházet z nich, kurz lodi přednostně přizpůsobovat pointě křesťanské víry, ne trendům.

Pokoušet se o lákavou nabídku a snižování prahu je dnes tak samozřejmé, že to nic neznamená. Neslibujme si nic od provozování sportu, hudby, zábavy... To dělají a vždycky budou dělat lépe jinde. Důvěřujme hodnotě a smyslu té „věci“ s Kristem. Můžeme zjistit, jakou sílu má její výrazná jednoznačnost a jinakost.

Hledat perlu

Pro perlu je potřeba potápět se i do velké hloubky. Být připraven na velké soustředění na hlavní úkol: dohledat a interpretovat pointu křesťanské víry. Zvěstovat by však nemělo znamenat plytce okomentovat text, téma nebo život, může jít o nádherné dobrodružství a slyšení pak také. Po době povrchního plutí přichází doba hlubinné a náročné reflexe. Ale to přece patřilo k rodinnému stříbru naší církve: určitá „hloubavost“, schopnost reflexe.

Na kapitánském můstku a na palubě

Ryba smrdí od hlavy, strom roste z kořenů. O firmě rozhoduje, kdo ji vede, jakou má vizi, jak dbá na její fungování. Jenomže církev firma není, je to spíš strom. Roste zespodu. To podstatné se děje ve sborech, pak teprve v seniorátech, co se děje nahoře, je až naposled. Církev se shora nebuduje.

Co pak tedy program strategického rozvoje, diskutovaný na synodu a padající přes konventy dolů? Je samozřejmě nutné uvažovat i o tom, kolik peněz vybírat a jak by mohla vypadat struktura církve. Ale nesmí vzniknout dojem, že tady se rozhoduje o budoucnosti církve! Je to doplňkové přemýšlení, které mohou dělat i ekonomové, ale které by měli nakonec vyhodnocovat teologové. (Potkávám v církvi nemístný respekt před manažerským a ekonomickým uvažováním – jakoby mohl být spásný.)

Pamatuji první vlnu „finančního a strategického uvažování“. Někteří si od vypočítávání finančních a jiných kvót patrně slibovali probuzení (lidé nazrou, že je potřeba víc dávat, a to se stane). Nestalo se.

Současná druhá vlna takového uvažování může být ale už nebezpečná. To když vznikne dojem, že strategické přemýšlení je jen „řízená destrukce“, že se tak jen provází nebo dokonce urychluje, co stejně přijde. Nebo když se objeví pocit „rozhodování o nás bez nás“. Slyšel jsem z několika ohrožených sborů: „Založíme spolek evangeliků... půjdeme do soudních sporů s vedením církve o budovy...“ Proti tomu znám taky sbor, který by podle zásad strategie rozvoje neměl mít právo na existenci – není tam moc lidí, ale sbor chtějí udržet, jsou aktivní, mají se rádi a jejich sbírky jsou často tak velké jako v mnohem větších sborech.

Když věci mají padnout, padnou samy, nepotřebují organizačně provázet shora. A když to lidem bude stát za to, peníze budou. A tak mám smutek a obavu, že to, co se děje v našich sborech, zatím za to moc nestojí.

B

Proč máme tak málo farářů?

Důvodů je víc. Hlavně jde o mnoho druhů nejistoty. Myslím, že velkou roli hraje to, že faráři zkoušejí být „profesionální“, což znamená dělit svůj život mezi profesi a rodinu atd... To může mít určitý smysl, ale nakonec to nebude vycházet a celé to přestane dávat smysl. Zmizí totiž cosi podstatného, jakási spontánní celistvost a přesvědčivost, a objeví se cosi tiše destruktivního (jako v manželství, když začnete přemýšlet, jestli nedáváte příliš a začnete hledat míru; to je začátek konce...).

Paradoxně se pak (bez oné bezvýhradnosti) zvýší nebezpečí vyhoření. Když kazatele nenese bezpodmínečnost jako pramen svobody, pak se pokusí věc táhnout svým charismatem a kreativitou a jeho síly nutně dojdou.

Odkud faráře platit?

Když to bude stát za to, peníze budou. Nejpřirozenější mi připadá (i biblická) alternativa: Místo aby farář objížděl mnoho sborů, může mít částečný úvazek, doplněný úvazkem v jiném povolání. Lze mít srdce u teologie a vedle toho být zaměstnán jinde (učitelství je skladbou pracovních hodin zvláště výhodné).

Bude to osvobození pro obě strany. I pro sbory je stresující strach, že svého pana faráře neuživí.

Kdo farářům pomůže?

Větší místo mohou dostat laici. Potřebují k tomu ale pomoc. Ne vzdělávat dosavadním způsobem – akademickým suchým způsobem a v pár setkáních za rok se seznámit s velkými teologickými tématy. Ale na základě dobře připravených programů laiky uvést do sborové práce a poté jim dělat supervizi.

Kam investovat peníze z restitucí?

Církev by neměla s penězi podnikat (zkoušet je sofistikovaně ukládat...) nebo je z restitucí investovat do zlevňování jednorázových místních aktivit průrazných sborů, ale použít je k přípravě pomůcek a programů, které mají obecnější a trvalejší význam a umožní i laikům ve sborech samostatně pracovat.

Pavel Jun

RECENZE

Žili mezi námi

O stopách Židů na Pardubicku v novém trojjazyčném vydání

Vydavatel Štěpán Bartoš vydal letos pro kraj Pardubice práci našich historiček Alžběty Langové a Renáty Růžičkové *Stopy Židů v Par-*

dubickém kraji; je to už druhé doplněné vydání téhož díla z roku 2006. Knihu čtvercového rozměru, která se vám představuje barevnou ►

fotografií typického židovského hřbitovního přístřešku; po otevření ji jen pootočíte ve směru hodinových ručiček a máte před sebou čtení o třech souběžných sloupcích v jazyce českém, anglickém a novohebrejském.

Čtení je bohatě proloženo snímky židovských hřbitovů, modliteben a synagog z poslední doby (zřejmě už po opravách nejhorší devastace z časů, kdy na uchování mizející kultury u nás nikdo nebdal). Autorky se zastavují u celkem sedmnácti důležitých lokalit, jako jsou Pardubice, Heřmanův Městec, Polička, Litomyšl, Přelouč (odskočí však i mimo tento rámec do Hlinska, Svitav či Žamber-

ku), ale také u venkovských míst jako jsou Hoješín, Přestavky, Dřevíkov či Hroubovice. Židé se do těchto končin dostávají v průběhu 15. a 16. století i později (v hlavním městě Praha jsou však už více než o sto let dříve). Křesťanská šlechta je na svých panstvích přijímala porůznu a s rozpaky (celý středověk rád vynášel starý antisemitský argument, že Židé jsou nepřátelé, neboť zabili Krista; ani dnešek není prost takto zjednodušených soudů).

Autorky si dávají práci, aby nás seznámily s místními početnými přílivy a zase odlivy těchto dětí Izraele, s jejich stylem života (košer jídlem, očištnými zařízeními, způsobem pohřbívání a rabínskou duchovenskou správou). Nedůvěřivé české prostředí si nemůže nevšimnout jejich pracovitosti a organizačních zdatností. Když se ukáže, že se hosté mohou stát důležitým prvkem hospodářské prosperity, mění svůj názor a postoj a pod podmínkou jistých omezení i poměrně vysokých poplatků je posléze přijímá. Důležitou výpověď o židovských

komunitách nám poskytují jejich většinou oddělená sídliště (ghetta), dále jejich sakrální stavby (modlitebny, synagogy) a posléze jejich hřbitovy.

Hlavní pozornost však naše literátky věnují narůstajícímu nebezpečí pro toto etnikum, jež začíná v sousedním Německu rokem 1935 protizhidskými „Norimberskými zákony“, které byly prosazovány i v našich poměrech ihned po okupaci zbytku Čech a Moravy v březnu 1939.

Bezostyšnost nacistického postupu se dá ještě pochopit, méně už přizpůsobivost české veřejnosti nastoleným poměrům. Ze dne na den začne platit úsudek, že lidem, označeným žlutou hvězdou Davidovou, je bezpečnější se vyhnout, odvrátit hlavu, když je potkáme, přerušit s nimi veškerý styk a nedopustit byt jen podezření, že s nimi máme něco společného. Jistěže v chování příslušníků znásilněného národa byly i světlé výjimky (a židovstvo na takové pamatovalo stromem v jeruzalémském Sadu spravedlivých). A přece jsou v postojích různých evropských zemí výjimky nepřehlédnutelné – krátce po nás bylo nacistickými vojsky obsazeno Dánsko, počtem obyvatel poloviční než Česko: Než se okupační moc zorientovala, stačilo devadesát procent svých Židů v tichosti odklidit do Švédska.

Naše dokumentaristky nezapomenou zmínit ušlechtilého Angličana sira Nicholase Wintona, který předvídavě na poslední chvíli zachrání šest set šedesát devět českých židovských dětí převozem do Velké Británie, ani poněkud záhadného svitavského Němce Oskara Schindlera, který až do posledka hájil židovské zaměstnance svých válečných výroby, a tak je uchránil toho nejhoršího.

Obsáhlý seznam použité literatury je v závěru knížky připojen. Za vydavatelský počín dueta našich historiček děkujeme a čtenářům připomínáme, jak důležité je všítmat si přítomného dění a neupadnout do netečnosti, a to jak v našem nejbližším okolí, tak i v dnešním globalizovaném světě!

Kaleb

Alžběta Langová, Renáta Růžičková: Stopy Židů v Pardubickém kraji. Vydal Štěpán Bartoš 2018.

Na zlo s láskou

Motto: „Záhada dobra je snad ještě větší než záhada zla.“

Morgana Scotta Pecka znám dlouho. Jeho kniha *Nevyšlapanou cestou* mě kdysi v dávno věku zasáhla velice citelně, o *Posteli u okna* nemluvě. Málokomu bych věřila tak skálopevně, že lidské duši skutečně rozumí. A že skutečně ví, jak s obručí trampot nebo i zla, která člověka svírá, naložit. Aspoň někdy a aspoň trochu. I to je dost.

Název *Lidé lži* by mohl mást. Hlavním tématem knihy totiž není lež, ale lidské zlo. Které však se lži těsně souvisí. Lež je zlého nutný důsledek.

Zlo je veličina závažná. Škodí, likviduje jak jeho nositele, tak jeho oběti. Avšak na to, jak závažná je, se jí my lidé věnujeme paradoxně málo. Někdo je zkrátka zlý, někdo ne. Co má být? Ani odborníci si zla příliš nevěšují, není to pro ně „nosologická jednotka“, není to nemoc. A jak si mají tito odborníci poradit s něčím, čemu chybí všeobecně uznávaná definice? To je přece základ vědeckého přístupu! A navíc tu vyvstává jeden svéráz – když „s problémem zla nevyhnutelně vyvstává otázka ďábla“, jak mají s takovou veličinou odborníci naložit? Co se o ďáblu učili? Tady se patří přidat autorův poznatek, že víc než všichni odborníci ví o zlu anglický spisovatel J. R. R. Tolkien, jehož Glum z knih *Hobit* a *Pán prstenů* je snad „nejzvrubnějším popisem zla, jaké kdy bylo napsáno“.

Scott Peck s postojem řečených odborníků v knize polemizuje.

Lecjaká jeho tvrzení nás můžou překvapit; nejsou vůbec všední ani prvoplánová, není to nikdy to, co by obvykle a trochu nudně, protože nepřekvapivě, člověk na otázku o zlu odpověděl.

Tak tedy Scott Peck:

- Co v nás zlo vyvolává? Určitě odpor. Kupodivu také zmatek. Protože zlí lidé jsou zároveň lživí, a ti mást dovedou. A možná, u skutečně osvícených, může zlo vyvolat i soucit.

Co je typické pro ty, které zlo ovládlo? Únik. Aby zachránili sebe, obětují druhé. Aby uchovali obraz své dokonalosti, šlapou bez zábran po okolí. Chtějí jako dobří aspoň vypadat, a to velmi silně. Odtud „lidé lži“. Lžou systematicky, pravidelně. Jsou to mistři přetvářky. A jsou ti poslední, kdo by podstoupili psychoterapii. Nepotřebují ji přece.

- S čím vším lidské zlo souvisí? Narcistní porucha, autismus, touha po moci, ba i posedlost. Ta Scotta Pecka dovedla ke studiu exorcismu, i o tom si tu jednu zajímavou kapitolu přečteme.
- Jak se k zlu stavět? Scott Peck zase překvapí. Zlo považuje za nemoc. To že by se mělo léčit, je jeho dost ústřední motiv. Potíž je v tom, že se to zatím neumí.

Tak tedy zlo jako duševní choroba. Jistě by leckdo protestoval, v první řadě odborníci, v tomto případě psychiatři a psychologové. Ale způsob, jakým Scott Peck své tvrzení obhájí a dokládá, je poctivý, je působivý. Dokládá je velmi ilustrativně a přesvědčivě. Pomocí velmi nevšedních příběhů, se kterými ve své psychotherapeutické praxi skutečně dost těžce zápolil a od nichž chtěl leckdy utéct a které nás zlou mocí až ohromí.

Scott Peck si dozajista se vším rady neví. Zákruty, které zlí lživí lidé používají, jsou leckdy k neuvěření. Náš psychiatr je ale upřímný, pravdivý. A má bezesporu ostrou pozorovací schopnost, vůči druhým i vůči sobě. A tak způsob, jakým popisuje, s čím si ve své praxi neví rady, jeho odbornosti paradoxně dodává na váze. I jeho důvěryhodnosti.

Copak z toho, že si se zlem nevíme rady, nutně plyne, že přistupovat k němu jako k nemoci je nemožné? Scott Peck je o této věci přesvědčen. Dokonce by věděl, do jaké podkategorie ►

psychických poruch zlo zařadit. Prozatím ovšem naráží do zdi, tvořené semknutými šiky odborníků, kteří mají v této otázce jasno.

Kniha je strhující od prvních řádků do samého konce. Dech beroucí příběhy z psychiatrovny praxe jsou proloženy zajímavými statěmi teoretickými, které budeme číst se stejným zápallem. Ke konci knihy se pak autor od jednotlivců dostává k problematice, která je svými dopady, svou neléčitelností a vlastně i nečitelností snad ještě hrůznější, ke zlu „skupinovému“. Je známo, že nedobré a nebezpečné vlastnosti, které zachvacují jedince, se zrovna tak, byť s jinými konotacemi, projevují v širším společenství. I skupina má svou psychologii, nějak se chová, i skupina může být nemocná.

Co s takovou temnou silou dělat? Co s její rafinovaností a ničivostí? Skupina nereaguje způsobem, který bychom předpokládali u jedince. Je nevyzrálejší, dětinštější. Ale proč? To se neví; Scott Peck si je právě proto jist, že tato záležitost zasluhuje rozsáhlý výzkum. Některé charakteristiky skupinového chování jsou nasnadě, třeba lákává možnost nemít odpovědnost... A co fenomén závislosti na vůdci! Ba co huř, a to už tak očividné není – skupina trpí narcismem, projevujícím se přinejmenším takzvanou skupinovou hrdostí. Autor nám tady vypráví o bojové americké jednotce v jižním Vietnamu v roce 1968. Vyprávění je autentické. A skutečně budeme žasnout, čtení je to neveselé.

Celkové znění *Lidí lži* však není beznadějně. Jednak proto, že se po světě pohybuje víc Scottů Pecků, kteří o zlu vědí své a aspoň trochu tuší, jak na ně. Ale to by bylo hrozně málo a autor si je toho vědom. Není tak bezmocný a tak bez názoru, jak by se mohl chvílemi, když čelí zlu ve své ordinaci, jevit. Scott Peck je navíc křesťan. I to se musí do jeho postojů promítat. A tak jeho kniha končí statí s názvem Metodologie lásky.

Na zlo s láskou?

K odpovědi se autor dostává oklikou: Zlo je ohavné, ničivé, má ale ještě jednu odpornou stránku – je jednotvárné. Scott Peck k podtržení této své teze použije slova Simone Weilové o tom,

že skutečné zlo je monotónní a nudné a slova Hannah Arendtové, vyřčená v souvislosti s Adolfem Eichmannem, o tom, že zlo je banální. Banální a nezajímavé. „Eichmann byl psychiatrem prohlášen za naprosto normálního. A právě ti normální patří k těm, kteří bez zábran odpalují rakety, kterými spustí hrůzostrašný festival destrukce.“

„Jak tedy postupovat proti zlu, když jeho maska normalnosti je tak dokonalá, jeho ničivost tak přirozená?“

Scott Peck je přesvědčen, že na osobnost plnou negativní síly se musí působit jedinečně pozitivně. „Zlo můžeme studovat a zvládnout pouze tehdy, když na ně budeme působit s láskou.“

Ale jak milovat zlého? O úskalích ví autor své a v knize to barvitě vylíčil. I on k takovým bytostem cítí odpor. „Obejmout ošklivost kvůli pouhé naději, že se z nějakých neznámých příčin změní v krásu, není jednoduché. Ale mýtus o žábě, která se po polibku změní v prince, přetrvává.“ Morgan Scott Peck neví, jak může polibek stačit. Ale ví, že jiná cesta není. Oběť se musí stát vítězem. Jak napsal nedostižný básník C. S. Lewis: „Je-li na místo zrádce zabít nevinný, který se žádného zla nedopustil, pukne Kamenná deska a sama Smrt začne pracovat pozpátku.“

Kniha o zlu nebude podle Scotta Pecka nikdy hotova. Nemůže být. Autor přiznává, že k žádnému jednoznačnému závěru nedospěl; o zlu se pořád učí. Ale je to myslím v jeho případě na dobré cestě.

Jana Plíšková

Morgan Scott Peck: Lidé lži. Praha,

Portál 2018, 288 stran.

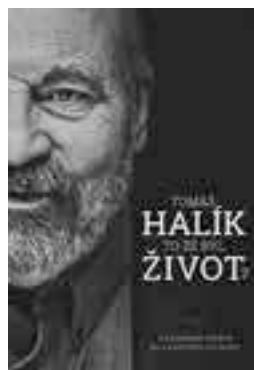
Labyrintem Halíkova života

Bilancování s hlavou vztyčenou

V letošním roce slaví známý katolický kněz a teolog Tomáš Halík 70. narozeniny. Toto jubileum je podtrženo také dvěma výraznými publikacemi: Jednu z nich, s názvem *Vykročit z uzavřenosti*, připravili Halíkovi přátelé a kolegové. Tu druhou, která s touto knihou tvoří pomyslný pandán, napsal sám jubilant a nese název *To že byl život? Z podzemní církve do labyrintu svobody* a autor v ní svých 70 let shrnuje. Kdo by ovšem čekal standardní autobiografii, bude zklamán. Kniha více potěší tu část čtenářstva, která si ráda přečte další „halíkovskou“ knihu. Autor se sice věnuje vlastnímu životu, spíše než téma samotné ovšem tvoří jakousi osu Halíkových úvah, které mnohdy zasahují až daleko za hranice „ich-formy“, Halíkova životního příběhu.

Kniha tedy zcela nenaplnuje žánr (auto)biografie; autor i zde – jak je jeho dobrým zvykem – směřuje k přesahům za jediný život, za jediný konkrétní případ. Objevují se tu náznaky svůj vlastní život nejen popsat, ale také vyložit, zhodnotit, interpretovat: až s překvapivou objektivitou, s jakou k této analýze sebe sama Halík přistupuje, se věnuje důležitým mezníkům ve svém životě, jako je konverze, rok 1968 (a Palachova smrt), vstup do semináře apod., přičemž podél celé této cesty Halíka – podle jeho vlastních slov – vedlo „cosi“, co se mu později dalo ukázat jako Hospodin. Tím se mu otevírá onen prostor k obecnějšímu, filosoficky laděnému rozvažování, které je sice na jednu stranu elegantním východiskem z toho, aby se člověk příliš nezabýval sám sebou, často ale Halík sklouzává k nadbytečnému a rušivému moralizování a velíkášskému rozmachu svého intelektu. Přitom ovšem nelze tvrdit, že by se úkolu rozebrat vlastní život a poodhrnout pomyslnou roušku soukromí snažil vyhnout či jej rychle odbýt; přistupuje i k němu s typickou svědomitostí a pečlivostí, zároveň ale halíkovsky po svém.

Výše zmíněné intelektuálně přesycené pasáže jsou, zdá se, nejslabším místem Halíkovy knihy, ovšem důvodů, proč si ji přečíst, je hned několik. Předně Halíkovo pero je zárukou příjemného a zajímavého čtení. Jeho projev je kultivovaný a pregnantní, přitom však přístupný a čtivý. Přestože bylo na začátku řečeno, že tato kniha není v pravém smyslu autobiografie, neznamená to, že by se o Halíkově životě čtenář nic nového nedozvěděl. Autor naopak zmiňuje některé pozoruhodné detaily svého curricula a místy je také

překvapivě sebekritický: jedním z působivých dokladů toho je pasáž, kde se hovoří o tom, že „byl vždy hodně sebestředný a toho se asi nikdy úplně nezbavil“, přestože tuto svoji negativní vlastnost reflektoval a také s ní celý život sváděl boj. Na pozadí podobných – sice drobných, ale přesto závažných – vyznání se Halíkův život nakonec opravdu vyjevuje z jiné stránky, než jak se může jevit z běžného vnějšího pohledu. Je to kniha, která není jen převyprávění odžitého života, ale usiluje o to být svěží inspirací pro životy další.

A to je nakonec jedna z největších devíz knihy: Heslo „vykročit z uzavřenosti“, které Halíkovi přátelé zvolili jako zkratku Halíkova celoživotního kréda, se i zde ukazuje být opravdu přiléhavé. Čtenář se sice nedozví komplexní a zcela vyčerpávající sled událostí a faktů z života této věhlasné osobnosti humanitních věd, ale kniha mu pomůže nazřít ►

souvislosti jednoho specifického životního příběhu, pochopit jejich lidský rozměr, a zároveň dá impuls pro další rozvažování nad otázkami lidského bytí.

Adéla Rozbořilová

Tomáš Halík: *To že byl život?* Praha, Lidové noviny 2018, 328 s.

UPOUTÁVKA

Heřmánku hořký

Melodická lyrika Naděždy Dvořákové

Sbíрка básní mladé architektky vznikla na přelomu šedesátých a sedmdesátých let 20. století. Kdo nezažil normalizační léta, stěží pochopí hloubku beznaděje tehdejší generace, plné tvůrčích sil. A přece bylo nutné žít, jiný život k máni nebyl. Úlevu přinášel rozhovor s přáteli, výchova dětí v duchu Desatera, práce, v níž bylo možné projevit laskavost, čestnost, smysl pro krásu. Verše psané víceméně do šuplíku se náhodou dostaly do rukou herci Josefu Kemrovi, který je po roce 1989 donesl do pražské Violy, kde byly zařazeny do pořadu *Umlčený hlas*.

Po bezmála 50 letech se tato sbírka něžné ženské lyriky dostává do rukou čtenářům. Ve verších se zračí prožitky dospívající ženy, matky, člověka hledajícího pokoj a vykoupení. Dotýkají se i univerzálních věcí a vztahů, Boha, věčnosti. Některé básně vyznívají jako modlitba. Některé vyzývají k recitaci.

Poezie architektky Naděždy Dvořákové není drásavá, ale utěšuje, dává růst. Slova umí pohladit,

obejmout. Básně se vyznačují hudebností s melodií, harmonií a rytmem slov. Její melodií je sdílený smysl vyřčených slov, její harmonií souznění a rým těchto slov a jejím rytmem stopy slabik. Touto hudebností, tak důležitou pro kouzlo poezie, se verše Naděždy Dvořákové řadí k básním velikánů české poezie, jako jsou Mácha, Seifert či Pavlica.

Útlou sbírku básní *Heřmánku hořký* s podtitulem *Verše psané pro mlčení* doprovodil snovými fotografiemi Zdeněk A. Eminger.

Daniela Ženatá

Dvořáková Naděžda: *Heřmánku hořký. Verše psané pro mlčení*. Trinitas 2018, 80 s.

POSLEDNÍ SLOVO

Poprvé do světa svobody

V socialistické éře jsme s mým mužem neměli nikdy takové to chtivé puzení prodrat se na Západ, škemrat o devizový příslib a takzvanou výjezdní doložku, schválenou v zaměst-

nání či škole funkcionářem ROH, předsedou komunistické strany a tak dále! A to celé „jen“ proto, abychom mohli nakukovat, jak zářivě se dá taky žít.

Nová situace ovšem nastala, když se náš středošavický evangelický sbor skamarádil, ještě před revolucí, s protestanty z Holandska, z města Oss, jak o tom uvnitř tohoto čísla píšeme.

Holandsko! Holanďané nás poprvé pozvali v květnu roku 89 a my, já s manželem, jsme jeli také. Den odjezdu musel být zřejmě první květen, můj muž šel ještě po ránu na demonstraci na Václavské náměstí. Vrátil se v pořádku; a spolujezdec, kamarád z kostela, ve výpadech na Západ podstatně zkušenější, mě ještě před odjezdem vyrazil dech otázkou: „Máte nákou škváru?“

Jeli jsme ve čtyřech, vypůjčenou Škodou 1000 MB; byla zelená a měla obrovskou vůli volantu. Německým dálnicím hrubě nestačila. Po stovky kilometrů se neskonale rychlejší automobily valily kolem nás v několika pruzích a ve mně vyvolávaly děs.

V Oss bylo ale dobře. Prostředí evangelického sboru, nám známé a blízké, vneslo do našich poněkud vykořeněných niter něco „normálního“, uklidňujícího. Ale povšechný dojem, tvořený vším kolem nás, na první pohled perfektním, nás neopouštěl. Ráj na zemi v podobě usměvavých lidí a jejich dokonalejších aut. (Žebráky nebo lidi bez domova, kteří by

nám dojem zhatili, jsme tenkrát myslím neviděli.)

Ten ráj na zemi však na nás dotíral i osobně, a trochu útočně. Nezapomenutelné pocity lze do jisté míry charakterizovat výstižnou větou

dalšího z našich kostelových kamarádů: „Jak tam tápeme v těch koupelnách!“ Plno trapasů, které se naštěstí většinou neprovalily – jak si pustit vodu, kde je mýdlo? Co hůř – jak spláchnout?! Mému muži se dokonce podařilo zmáčkнуть na WC pro handicapované tlačítko, které nebylo určeno pro splachování, ale přivolávala se jím pomoc. Dost nahlas zamečela „siréna“; nikdo naštěstí nepřišel.

Výlet to byl určitě pěkný, i poučný, stálo to za to. Od té doby naše každoroční návštěvy trvají dál a dál. Jednou oni sem, podruhé my tam. Někteří z nás sice už mají o pokračování jisté pochyby, ale většina je pořád neoblomně pro. Ostatně – spláchnout na záchodě už umíme, samoobsluha s barevnými jogurty nás už neohromí; a hlavně, i po těch zhruba třiceti letech naši holanďtí kamarádi dovedou pro nás vymyslet program, který nás potěší a vždycky je něčím nový. A my v Praze to svedeme zrovna tak. A tak když se rozloučíme, řekneme si vždycky znovu: Ti Holanďani jsou prima; vlastně to zase bylo dobré, ne?

Jana Plíšková

Dětský den v Bučině v červnu 2018. Text o této společné akci sboru a obce se do čísla už bohužel nevešel.

Evangelický měsíčník

ČESKÝ BRATR

vydává Českobratrská církev evangelická

REDAKČNÍ RADA

šéfredaktorka: Daniela Ženatá
redaktorka: Jana Plíšková
členové: Romana Čunderlíková,
Gabriela Fraňková Malinová,
Jiří Hoblík, Jiří Hofman, Jan
Kirschner, Ondřej Kolář, Tomáš
Pavelka, Lenka Ridzoňová, Adéla
Rozbořilová, Adam Šůra

NA OBÁLCE

Skleněný kalich – dar ČCE
americkým luteránům při
podpisu partnerské smlouvy
foto: archiv Luterské církve USA

REDAKČNÍ UZÁVĚRKA

Redakční uzávěrka říjnového
čísla je 16. 9. 2018

DISTRIBUCE PRO

ZRAKOVĚ POSTIŽENÉ
elektronicky a ve zvukové
podobě: Diakonie ČCE,
Klimentská 18, 110 05
Praha 1, tel.: 222 316 306,
732 324 956
e-mail: szp@diakonie.cz

TISKNE

OPUS v.d.i.
Janáčkovo nábřeží 1075/27
150 00 Praha 5

ČASOPIS

(ev. č. MK ČR E810), vychází 12x
ročně, jednotlivá čísla 25 Kč,
předplatné 290 Kč,
do zahraničí 790 Kč.
Informace o předplatném podá,
objednávky rozšiřuje
(i do zahraničí) redakce.

ADRESA REDAKCE

Jungmannova 9, p. p. 466,
111 21 Praha 1,
tel.: 224 999 236,
e-mail: ceskybratr@e-cirkev.cz,
www.e-cirkev.cz
/ Co děláme / Média /
Církevní tisk / Český bratr

www.ceskybratr.cz

- listovací aplikace
- audioverze
- řazení podle rubrik
- odkazy na jednotlivé příspěvky

Cyklus témat pro rok 2018 je zaměřen na sté výročí založení Českobratrské církve evangelické.
Číslo 10/2018 bude mít název „Krajané“

ISSN 1211-6793

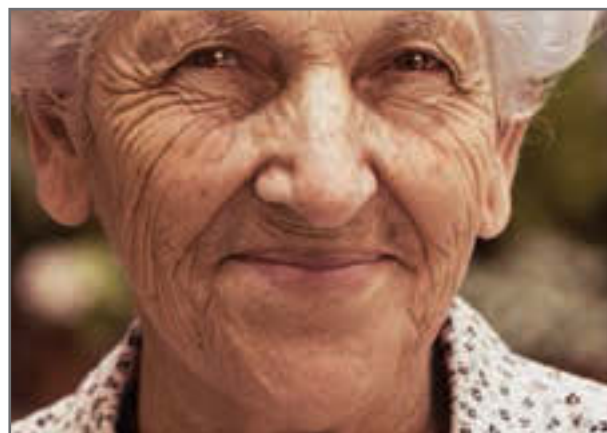

Československý evangelický sbor v Daňkovicích si **v neděli 23. září 2018** s vděčností připomene 200 let své toleranční modlitebny.

program

- 9.30 – bohoslužby, káže synodní senior Mgr. Daniel Ženaty
V rámci sborových ohlášení pozdravy hostů.
 - 11.00 – koncert – zpěv Jana Kopulety, varhany Jaroslava Filipová
 - 12.00 – společný studený oběd (kulturní dům Daňkovice)
 - 13.30 – přednáška – Od pobělohorské ilegality k Protestantismu patentu
– Mgr. Jiří Holeš. Během přednášky program pro děti zajištěn.
 - 14.30 – prohlídka fary i kostela (výstava historických dokumentů,
fotografií z rekonstrukce varhan, prohlídka muzea)
- Během celého dne možnost občerstvení a společných rozhovorů na faře.

Srdečně zveme na tuto slavnost

POMÁHÁTE ZA ŽIVOTA? POMÁHEJTE I PO NĚM

13. 9. - 12. 10. 2018
Měsíc dobročinné závěti

Sepsáním poslední vůle zabezpečíte především svou rodinu i své blízké. Navíc můžete díky daru ze závěti podpořit i činnost Diakonie nebo jiné organizace.

www.diakonie.cz/zavet

Diakonie
Československá církev evangelická

ČESKOBRATRSKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ

100 LET
VÝROČÍ
CÍRKVE

RADUJME SE VŽDY SPOLEČNĚ

OSLAVY 100. VÝROČÍ VZNIKU
ČESKOBRATRSKÉ CÍRKVE EVANGELICKÉ
PARDUBICE 27. – 30. 9. 2018

KONCERTY — PŘEDNÁŠKY — DISKUSE — FILMY — VÝSTAVY — HRY

Pernštýnské náměstí — Ideon — Kostel ČCE — Městská knihovna — Bubeníkovy sady

TĚŠÍME SE NA VÁS

GENERÁLNÍ SPONZOR

HLAVNÍ SPONZOŘI

CONSEQ

Nadace

WOOD
&
COMPANY

PARTNEŘI

respect.
Group

e-on

